

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tartuntatautilakia. Esityksen mukaan lakiin tehtäisiin hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuvat tekniset muutokset. Esityksen tavoitteena ei ole puuttua lainsäädäntöön sisällöllisesti lukuun ottamatta joitakin välttämättömiä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta johtuvia muutoksia. Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäväksi joitakin muita teknisiä muutoksia. Myöhemmin on tarkoitus valmistella erikseen tätä hallituksen esitystä laajempi sisällöllisiä muutoksia koskeva uudistus tartuntatautilakiin.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2023.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta	3
1.2 Valmistelu	4
2 Nykytila ja sen arviointi.....	4
3 Tavoitteet	7
4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset	7
4.1 Keskeiset ehdotukset.....	7
4.2 Pääasialliset vaikutukset.....	8
5 Muut toteuttamisvaihtoehdot	8
6 Lausuntopalaute	8
7 Säännöskohtaiset perustelut.....	10
8 Lakia alemman asteinen sääntely	19
9 Voimaantulo	19
10 Suhde muihin esityksiin.....	19
10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä	19
11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	20
11.1 Johdanto	20
11.2 Henkilötietojen suoja	20
11.3 Ahvenanmaa.....	22
LAKIEHDOTUS	24
Laki tartuntatautilain muuttamisesta	24
LIITE	38
RINNAKKAISTEKSTI.....	38
Laki tartuntatautilain muuttamisesta	38

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Pääministeri Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman 10.12.2019 mukaan hallitus käynnistää sosiaali- ja terveyspalveluiden rakenneuudistuksen (sote-uudistus) valmistelun osana oikeudenmukaisen, yhdenvertaisen ja mukaan ottavan Suomen strategista kokonaisuutta. Valmistelussa otetaan huomioon edellisten vaalikausien valmistelu ja perustuslailliset reunaehdot. Uudistus tehdään hallitusti ja vaiheistaen.

Pääministeri Marinin hallitus antoi 8.12.2020 esityksen eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamista ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskeaksi lainsäädännöksi sekä Euroopan paikallisen itsehallinnon peruskirjan 12 ja 13 artiklan mukaisen ilmoituksen antamiseksi (HE 241/2020 vp).

Esityksessä ehdotettiin säädettäväksi uuden hallintotason, hyvinvointialueiden, perustamisen ja toiminnan kannalta keskeiset lait, joita ovat laki hyvinvointialueesta, laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä, laki pelastustoimen järjestämisestä, laki sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla sekä niiden yhteinen voimaannanolaki, hyvinvointialueiden rahoituslaki sekä ehdotukset kuntien valtionosuutta koskevan lainsäädännön, verolainsäädännön, hyvinvointialueen henkilöstöä koskevan lainsäädännön sekä eräiden yleishallintoa koskevien lakien muuttamiseksi.

Suomeen muodostetaan 21 hyvinvointialuetta, joille siirretään kuntien vastuulla nykyisin olevat sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen tehtävät. Uudenmaalla sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisvastuu poikkeaisi muun maan ratkaisusta siten, että Helsingin kaupungille jää kuitenkin edelleen niiden järjestämisvastuu. Lisäksi palvelujen järjestämisestä vastaa Uudellamaalla neljä hyvinvointialuetta ja terveydenhuollossa lisäksi HUS-yhtymä. Terveydenhuollon järjestämisvastuu jakautuu laissa ja järjestämissopimuksessa määriteltävällä tavalla alueen hyvinvointialueiden, Helsingin sekä HUS-yhtymän välillä. Ympäristöterveydenhuolto sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen jäävät kuntien tehtäviksi, mutta edistämistehtävä on myös hyvinvointialueiden tehtävä. Opiskeluhuollon koulukuraattori- ja psykologitehtävät siirtyvät kuitenkin hyvinvointialueille.

Hyvinvointialueesta annetussa laissa säädetään hyvinvointialueen toimintaa, taloutta ja hallintoa sekä talouden tarkastusta koskevat säännökset. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettavalla lailla siirretään kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu perustettaville hyvinvointialueille. Laissa säädetään täsmällisemmin hyvinvointialueen järjestämisvastuusta sekä tarkkarajaisemmin palvelujen hankkimisesta yksityisiltä palvelutuottajilta sekä vuokratyövoiman käytöstä.

Esitykseen liittyvät lait tulevat voimaan porrastetusti siten, että osa tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2021 ja osa laista tuli voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2022 uusien aluevaltuustojen aloittaessa toimintansa ja viimeiset tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 2023. Esitykseen liittyy myös siirtymäaikoja. Uudistuksen voimaannanolaki tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2021. Lisäksi hyvinvointialueista annettavaa lakia sovelletaan osittain jo heti hyvinvointialueiden toimintaan.

1.2 Valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu sosiaali- ja terveysministeriössä. Esitystä on käsitelty Tartuntatauti- ja neuvottelukunnan asettamassa sote- jaostossa, jossa ovat edustettuina maa- ja metsätalousministeriö, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, aluehallintovirastot, Ahvenanmaan sosiaali- ja terveydenhuolto, Helsingin kaupunki, Tampereen kaupunki, Turun kaupunki, Vantaan kaupunki, Helsingin- ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS), Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri (PPSHP), Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri (VSSHP), Pirkanmaan sairaanhoitopiiri (PSHP), Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveyspalvelukuntayhtymä (Soite) sekä Pohjois-Karjalan sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymä (Siun sote).

Sosiaali- ja terveysministeriö lähetti luonnoksen hallituksen esitykseksi lausuntokierrokselle 11.5. - 8.6.2022. Lausuntoaika on normaalia lausuntoaikaa lyhyempi sen vuoksi, että esityksessä tehdään pääosin teknisiä muutoksia sekä sen vuoksi, että muutokset noudattavat hallituksen esityksessä 241/2020 esitettyä. Lausuntoa pyydettiin seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus, aluehallintovirastot, Opetushallitus, Ruokavirasto, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto, sairaanhoitopiirit, Ahvenanmaan maakunnanhallitus, Kliiniset mikrobiologit, Suomen Kuntaliitto, Suomen Hammaslääkäriliitto ry, Suomen hygieniahoitajat, Suomen infektio- ja tartuntatauti- ja torjuntayhdistys ry, Suomen infektio- ja tartuntatauti- ja torjuntayhdistys ry, Suomen lähi- ja perushoitajaliitto SuPer ry, Suomen Lääkäriliitto ry, Suomen Potilasturvallisuusyhdistys ry, Suomen sairaanhoitajaliitto ry, Suomen Yleislääkärit ry, Tehy ry, Enontekiön kunta, Helsingin kaupunki, Joensuun kaupunki, Jyväskylän kaupunki, Kajaanin kaupunki, Kuopion kaupunki, Lappeenrannan kaupunki, Oulun kaupunki, Rovaniemen kaupunki, Seinäjoen kaupunki, Tampereen kaupunki, Tornion kaupunki, Turun kaupunki ja Vaasan kaupunki.

Valtioneuvoston oikeuskansleri on päätöksessään 18.8.2022 (OKV/419/2022) kiinnittänyt sosiaali- ja terveysministeriön huomiota siihen, että tartuntatautilakiin perustuvan tartuntatautilääkärijärjestelmän tulee kaikissa olosuhteissa toimia oikeusturvan ja hyvän hallinnon edellyttämällä tavalla ja että voimavarojen puute ei ole peruste rajoittaa perus- ja ihmisoikeuksia. Sosiaali- ja terveysministeriön tulee erilaisissa ennustettavissa olevissa tilanteissa pyrkiä jo ennakollisesti lainvalmistelun sekä voimavarojen ohjauksen keinoin varmistamaan tartuntatautilääkärijärjestelmän toimivuus sekä perustuslain 19 §:n 3 momentin ja kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden edellyttämä terveydenhuollon ja siihen kuuluvan tartuntatauti- ja torjuntajärjestelmän ja hoidon kapasiteetti perus- ja ihmisoikeuksien tasapainoisen toteutumisen edellyttävällä tavalla.

Esitys on käsitelty Kuntatalouden ja -hallinnon neuvottelukunnassa 13.9.2022.

2 Nykytila ja sen arviointi

Kunnan vastuusta järjestää sosiaali- ja terveydenhuoltoa säädetään tarkemmin erityislaeissa. Kunnan järjestämisvastuun sisältö määritellään kuitenkin kuntalaissa (410/2015). Kunta voi järjestää sille laissa säädetty tehtävät itse tai sopia järjestämisvastuun siirtämisestä toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle. Kunta vastaa tehtäviensä rahoituksesta, vaikka järjestämisvastuu on siirretty toiselle kunnalle tai kuntayhtymälle.

Kunnallisesta terveydenhuollon järjestämisvastuusta säädetään kansanterveyslaissa (66/1975) ja erikoissairaanhoitolaissa (1062/1989). Vastuu terveydenhuollon järjestämisestä kuuluu kunnalle. Terveidenhuoltolaissa (1326/2010) ja terveydenhuollon erityislaeissa säädetään terveydenhuollon tarkemmasta toteuttamisesta ja sisällöstä. Terveidenhuoltolain 1 §:n 1 momentin

mukaan terveydenhuoltoon sisältyvät terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen, perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito. Erikoissairaanhoito on kunnalle kuuluva tehtävä, mutta sen toteuttamiseksi kunnan on kuuluttava johonkin sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään. Erikoissairaanhoitotoimen järjestämistä varten maa on jaettu 20 sairaanhoitopiiriin. Kunta voi sopia sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän kanssa, mihin sairaanhoitopiiriin se kuuluu. Erikoissairaanhoitolain mukaan erityistason sairaanhoidon järjestämistä varten maa jaetaan sairaanhoitopiirien lisäksi erityisvastuualueisiin (erva-alue). Kuhunkin erityisvastuualueeseen tulee kuulua sellainen sairaanhoitopiiri, jonka alueella on lääkärikoulutusta antava yliopisto. Erityisvastuualueista annetulla valtioneuvoston asetuksella (156/2017) on säädetty viidestä erityisvastuualueesta ja niihin kuuluvista sairaanhoitopiireistä. Erityisvastuualue ei ole oikeushenkilö, vaan sen hallinto tukeutuu yliopistollisen sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän hallintoon. Terveydenhuoltoa koskevaa lainsäädäntöä on lisäksi muun muassa tartuntatautilaissa (1227/2016).

Kuntalain mukaan kunta tai kuntayhtymä voi tuottaa järjestämisvastuulleen kuuluvat palvelut itse tai hankkia ne sopimukseen perustuen muulta palvelujen tuottajalta. Palvelusetelin käytöstä säädetään erikseen laissa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä (569/2009). Julkisen hallintotehtävän kunta voi kuitenkin antaa muulle kuin viranomaiselle vain, jos siitä erikseen lailla säädetään. Kunnan tai kuntayhtymän hankkiessa laissa säädettyjä palveluja muulta palvelujen tuottajalta, sillä säilyy kuntalain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu järjestämisvastuu. Tämän lisäksi palvelujen tuottajan vastuu palveluista määräytyy sen mukaan, mitä kuntalaissa tai muualla säädetään, sekä mitä kunta tai kuntayhtymä ja palvelujen tuottaja sopivat. Yksityisiä palveluntuottajia koskevaa lainsäädäntöä on lisäksi muun muassa laissa yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) ja laissa yksityisestä terveydenhuollosta (152/1990.)

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) tehtävänä on huolehtia sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä sille säädetystä lupahallinnosta, ohjauksesta ja valvonnasta. Valvira ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön alaisena aluehallintovirastojen toimintaa. Valviran ja aluehallintovirastojen työnjaosta ohjauksesta ja valvonnasta säädetään useissa julkista ja yksityistä sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevissa laeissa. Aluehallintovirastot ohjaavat ja valvovat sosiaalihuoltoa, kansanterveystyötä ja erikoissairaanhoitoa sekä yksityistä terveydenhuoltoa ja yksityisiä sosiaalipalveluja sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden ammatti-toimintaa toimialueillaan.

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuusta, sen tarkemmasta toteuttamisesta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon sisällöstä säädetään useissa eri laeissa, jotka ovat usealta eri vuosikymmeneltä. Osittaisuudistuksin toteutetun hajanaisen lainsäädännön ja monikanavaisen rahoitusjärjestelmän seurauksena sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun kokonaisuus on osin vaikea hahmottaa ja epäselvä. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu, erityisesti vastuu palvelujen ja muiden toimenpiteiden yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä, tuottamistavasta, tuottamisen valvonnasta, viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä ja palveluiden rahoituksesta, edellyttää järjestäjältä huomattavaa osaamista ja valmiutta sekä riittävää henkilöstöä ja muita resursseja. Vaikka sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäjien määrä on viime vuosina vähentynyt, järjestämisvastuu jakautuu edelleen 293 manner-Suomen kunnalle, 20 sairaanhoitopiirille ja 16 erityishuoltopiirille. Suuri osa järjestäjistä on edelleen kansainvälisesti arvioiden varsin pieniä eikä niillä ole riittävää osaamista väestön palvelutarpeen arviointiin ja ennakkointiin eikä tähän perustuvaan palveluiden määrän ja laadun määrittelyyn. Tuottamisen valvonnassa (oma tuotanto ja ostopalvelut) on puutteita.

Tilanne sosiaali- ja terveyspalvelujen alueellisen järjestämisrakenteen osalta on ollut pitkään sekava ja yhdenvertaisuuden toteutumisen näkökulmasta huolestuttava. 1990-luvun alun sosiaali- ja terveydenhuollon valtiosuusuudistuksessa luovuttiin korvamerkitystä valtion ra-

hoituksesta ja samalla vähennettiin keskushallinnon ohjausta (desentralisaatio). Uudistus sopeutti kuntien valtionavustusta palvelujärjestelmän paikallisiin oloihin ja kunnan kokonaisuuteen sekä selkeytti taloudellisen vastuun kantamista. Samalla se kuitenkin aiheutti vakavia ongelmia järjestelmän ohjattavuudelle, palvelujen yhdenvertaisuudelle ja tasalaatuisuudelle sekä kustannusten hallittavuudelle. Sekä sosiaali- ja terveydenhuollon lakisääteisten että vapaaehtoisten kuntayhtymien ja muiden kuntien lakisääteisten ja vapaaehtoisten yhteistyömuotojen seurauksena sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä vastaava taho vaihtelee alueittain.

Tartuntatautiin torjuntatyö on toteutunut Suomessa nykytilasääntöjen pohjalla asianmukaisesti. Tartuntatautiin torjuntatyön hallinto perustuu valtion, kuntien ja sairaanhoitopiirien tehtäväjakoon pääpiirtein samalla tavoin kuin muunkin terveydenhuollon. Valtionhallinnossa valtakunnan tason toimijat ovat sosiaali- ja terveysministeriö, asiantuntijalaitoksena toimiva Terveystieteen ja hyvinvoinnin laitos sekä Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto. Lisäksi sosiaali- ja terveysministeriön yhteydessä toimii asiantuntijaelimenä Tartuntatautiin neuvottelukunta.

Valtionhallinnon aluetason toimijana on aluehallintovirasto. Sosiaali- ja terveydenhuollon lupa- ja valvontavirasto ohjaa aluehallintovirastojen toimintaa ministeriön alaisuudessa sekä valvoo tartuntatautiin torjuntatyön toteutumista yhdessä aluehallintovirastojen kanssa. Työsuojelu-, terveydensuojelu-, eläinterveys- ja elintarvikevalvontaviranomaisilla on omat tehtävänsä tartuntatautiin torjunnassa. Niistä ei ole säädetty tartuntatautilaissa, vaan näiden alojen omassa lainsäädännössä. Tartuntatautilaissa on kuitenkin säädetty ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuuksista tartuntatautilain mukaisten viranomaisten ja muiden viranomaisten välillä.

Kunnalla on päävastuu tartuntatautiin alueellisesta torjunnasta. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä vastaa tartuntatautiin hoidosta ja asiantuntemuksensa pohjalla tukee kuntia, ja erityisvastuualueet tukevat sairaanhoitopiirien kuntayhtymiä. Yhteistyö on toiminut pääosin hyvin. Sekä kunnassa että sairaanhoitopiirissä on virkasuhteinen tartuntataudeista vastaava lääkäri ja muuta torjuntatyöhön osallistuvaa henkilökuntaa. Erityisesti pienemmissä kunnissa tartuntatautiin torjuntatyötä on tehty muun työn ohella. Sairaanhoitopiirien tartuntataudeista vastaava lääkäri on useimmiten ollut erikoissairaanhoidossa toimiva infektioyhtälääkäri. Myös aluehallintovirastolla on tartuntataudeista vastaava lääkäri.

Tartuntatautiin torjuntatyötä toteutetaan terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksiköissä yksiköiden johtajien ohjaamana. Lisäksi terveydenhuollon häiriötilanteissa hyvä valmiussuunnittelu on välttämätöntä, ja kaikkien on käytettävä enemmän voimavaroja tartuntatautiin torjuntaan, kuten covid-19- epidemian aikana on tehty. Siten terveyden- ja sosiaalihuollon kaikki toimijat ja yksiköt, myös työterveyshuolto ja yksityinen terveydenhuolto, osallistuvat tartuntatautiin torjuntatyöhön.

Ympäristöterveydenhuollon valvontaa toteuttavat ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista annetun lain (410/2009) mukaiset kuntien tai kuntien yhteistoiminta-alueiden valvontayksiköt, joissa on vähintään 10 henkilötyövuotta vastaavat henkilöresurssit. Hyvinvointialueiden perustamisen yhteydessä ympäristöterveydenhuollon tehtävät säilyvät kuntien järjestämisvastuulla, eikä ympäristöterveydenhuollon tehtävissä pääsääntöisesti tapahdu muutoksia elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisestä. Hyvinvointialueita koskevan toimeenpanolain (616/2021) 65 §:n nojalla hyvinvointialue voi eräissä tapauksissa ottaa hoitaakseen ympäristöterveydenhuollon tehtävät vuoden 2023 alusta lukien. Tämä siirto on edellyttänyt hyvinvointialueen kaikkien kuntien yksimielistä päätöstä ja tehtävän järjestämiseen liittyvän täysimääräisen rahoituksen kunnilta hyvinvointialueelle. Lisäksi valvontayksikön on oltava hyvinvointialueen kokoinen ja sen on myös täytettävä ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueista annetun lain vaatimukset. Vuoden 2023 alussa tällainen siirto

toteutuu Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella ja muualla Suomessa ympäristöterveydenhuollosta huolehtivat kuntien valvontayksiköt.

3 Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on tehdä tartuntatautilakiin kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuvat pääosin tekniset muutokset. Näillä muutoksilla tartuntatautilaki päivitetään vastaamaan uutta rakenteellista toimintakenttää ja järjestämisvastuuta. Esityksen tavoitteena ei ole muutoin puuttua lainsäädäntöön sisällöllisesti.

4 Ehdotukset ja niiden vaikutukset

4.1 Keskeiset ehdotukset

Hyvinvointialueesta annetulla lailla ja lailla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirretään vuoden 2023 alussa kunnilta hyvinvointialueille. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaavat hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja osaltaan HUS-yhtymä. Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatiosta, järjestämisestä, tuottamisesta, valvonnasta ja ohjauksesta säädetään jatkossa muun muassa hyvinvointialueesta annetussa laissa ja laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetussa laissa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädäntö kokonaisuudessaan täsmentää yleislaeissa säädettyä järjestämisvastuuta. Esityksessä ehdotetaan tämän johdosta pääasiassa teknisiä muutoksia tartuntatautilakiin, jotta lainsäädäntö päivittyy vastaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa säädettyä uutta järjestäjä-rakennetta ja järjestämisvastuuta. Ehdotetuilla muutoksilla ei muutoin puututa säännösten sisältöön.

Teknisiä muutoksia tehdään pääosin käsitteistöön. Käsitteistö noudattaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevia käsitteitä. Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin osalta sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain (615/2021) 2 §:n 2 momentin mukaan Uudenmaan hyvinvointialueisiin ja Helsingin kaupunkiin sovelletaan lisäksi, mitä hyvinvointialueista ja sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetussa laissa (612/2021) tai muualla laissa, jollei tässä laissa toisin säädetä. Edellä mainitun lain 2 §:n 5 momentissa säädetään muun ohella, että HUS-yhtymään sovelletaan lisäksi, mitä muualla laissa säädetään terveydenhuollon järjestämisestä. Edellä mainitusta sääntelystä johtuen, esityksessä muutettavissa tartuntatautilain säännöksissä viitataan pääsääntöisesti vain hyvinvointialueeseen, jolla tarkoitetaan myös Uudenmaan hyvinvointialueita ja Helsingin kaupunkia. Lisäksi tartuntatautilaissa viitataan soveltuvien osin HUS-yhtymään.

Tartuntatautilaki pitää sisällään sääntelyä, joka on Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvaa. Näillä säännöksillä on tarkoitus ainoastaan säilyttää nykytila. Säännöksillä ei ole tarkoitus antaa Ahvenanmaan maakunnalle mitään uusia tehtäviä.

Esityksessä ehdotetaan samalla korjattavaksi tartuntatautilaissa olevia vanhentuneita viittauksia jo kumoutuneisiin tai kumottaviin lakeihin uusilla viittauksilla voimassa oleviin tai kumottavien tilalle tuleviin lakeihin.

4.2 Pääasialliset vaikutukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen johdosta tehtävillä muutoksilla ei olisi itsenäisiä taloudellisia vaikutuksia. Ehdotetut muutokset ovat pääosin teknisiä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen johdosta tehtävillä muutoksilla ei olisi itsenäisiä vaikutuksia viranomaisten toimintaan jäljempänä esitettyjä huomioita lukuun ottamatta. Ehdotetut muutokset ovat pääosin teknisiä. Tartuntatautien torjuntatyön alueellinen vastuu yhteensovitetaisiin uusien hyvinvointialueiden aiheuttamia hallinnollisia muutoksia vastaaviksi. Vaikutukset viranomaisten toimintaan riippuvat tulevista ratkaisuista hyvinvointialueilla, joilla on itsehallinto. Vaikutukset ovat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta koskevasta esityksestä johtuvia, eivät tämän esityksen itsenäisiä vaikutuksia. Nykytilanteessa on jokaisella, 293 manner-Suomen kunnalla vastuu tartuntatautien torjuntatyön järjestämisestä ja oma tartuntataudeista vastaava lääkäri. Kunnissa on myös vaihtelevasti muuta tartuntatautien torjuntatyötä toteuttavaa henkilökuntaa. Useimmissa kunnissa nämä henkilöt ovat tehneet työtä muun työn ohessa, jolloin perehtyneisyys torjuntatyöhön on ollut vaihtelevaa. Tartuntatautien torjuntatyö voidaan organisoida uudelleen uusilla hyvinvointialueilla ja huomioida aiempaa paremmin lakisääteisten velvoitteiden toteutuminen perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, sosiaalihuollossa sekä eri toimialoilla. Hyvinvointialueiden tartuntatautien torjuntatyötä ja sen laatua vahvistetaan alueellisesti yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen, HUS-yhtymän ja aluehallintoviraston sekä kansallisesti Terveyden- ja hyvinvointilaitoksen asiantuntemuksella. Uudistus mahdollistaa siten nykyistä tasalaatuisemman tartuntatautien torjuntatyön maantieteellisesti kattavasti.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen johdosta tehtävillä muutoksilla ei olisi itsenäisiä yhteiskunnallisia vaikutuksia.

5 Muut toteuttamisvaihtoehdot

Esityksessä ehdotetut muutokset perustuvat hallituksen esitykseen laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (HE 241/2020). Toteuttamisvaihtoehdot ovat siten rajautuneet edellä mainitun esityksen sisältöön, eikä näin ollen esimerkiksi käsitteistölle ole ollut vaihtoehtoisia ratkaisuja.

6 Lausuntopalaute

Hallituksen esitys oli lausuntokierroksella ajalla 11.5.-8.6.2022. Lausuntoja annettiin yhteensä 33 kappaletta.

Lausunnon antoivat oikeusministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, valtiovarainministeriö, Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus (Fimea), Ruokavirasto, Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos (THL), aluehallintovirastot, Ahvenanmaan maakunnanhallitus, Suomen Kuntaliitto, Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri, Etelä-Savon sosiaali- ja terveystalvelujen kuntayhtymä Essote, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri (HUS), Kanta-Hämeen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Keski-Suomen sairaanhoitopiiri, Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri, Päijät-Sote, Satakunnan sairaanhoitopiiri, Siun sote, Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, Keskussairaala-sairaanhoitopiirien Infektioylilääkärit/tartuntataudeista vastaavat lääkärit (11 lääkäriä), Kliiniset mikrobiologit ry, Suomen Eläinlääkäriliitto ry, Suomen hygieniahoidajat ry, Suomen Infektiolääkärit ry, Suomen Sairaanhoitajat ry, Super ry, Tehy ry, Helsingin kaupunki, Kuopion kaupunki ja Turun kaupunki. Pirkanmaan sairaanhoitopiiri ja Tampereen kaupunki antoivat yhtei-

sen lausunnon. Lounais-Suomen aluehallintovirasto antoi aluehallintovirastojen yhteisen lausunnon. Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus ilmoittivat, ettei niillä ole lausuttavaa esitykseen.

Lausuntopalautteissa pidettiin yleisesti tärkeänä, että tartuntatautilaki päivitetään vastaamaan uutta rakenteellista toimintakenttää ja järjestämisvastuuta. Palautteissa tuotiin esiin myös muutosehdotuksia, joita ei ole tarkoitus huomioida tässä esityksessä, vaan niitä arvioidaan tulevan laajan tartuntatautilain uudistuksen yhteydessä.

Useissa lausunnoissa nostettiin esiin esityksen mukainen tartuntatautilääkäreiden resursointi tulevilla hyvinvointialueilla. Suuri osa palautteesta koski sitä, että esityksen mukaan hyvinvointialueella on oltava tartuntataudeista vastaava lääkäri, mutta edellytys on pykälässä kirjoitettu yksikkömuotoon. Tämän nähtiin aiheuttavan mahdollisesti sen, että tulevilla hyvinvointialueilla olisi vain yksi tartuntataudeista vastaava lääkäri. Tämä olisi selkeä huononnuksena voimassa olevaan lakiin, jossa edellytetään tartuntataudeista vastaavaa lääkäriä sekä sairaanhoitopiireihin että jokaiseen kuntaan. Lausunnoissa nousi esiin myös se, että lailla tulisi turvata hoitoon liittyvien infektioiden ja resistenttien mikrobien leviämisen seurantaan ja ehkäisyyn sekä avohoidon tartuntatautien torjuntatyöhön riittävä resursointi. Lausunnoissa esitettiin myös, että hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavan lääkärin tehtävä tartuntatautien torjuntatyön yhdenmukaistamisesta hyvinvointialueella ja siitä seuraavan vastuun ja tehtävien mahdollinen jakaminen hyvinvointialueen useamman tartuntatautilääkärin kesken tulisi olla kirjoitettu pykälätasolle.

Osassa lausuntoja tuotiin esiin, että yliopistosairaallalle suunniteltu yhteensovittamisvastuu tartuntatautien torjuntatyöstä yhteistyöalueella on ristiriidassa hyvinvointialueen itsemääräämisoikeuden kanssa. Edellä mainitun roolin tulisi olla selkeämmin konsultoiva. Nykyisin alueellisen yhteensovittamisen tehtävä on aluehallintovirastoilla.

Esitystä siitä, että hyvinvointialue tai aluehallintovirasto voisi tehdä useampaa henkilöä koskevat, laajat rajoitustoimipäätökset alueellaan, nähtiin haasteellisena ja osin ongelmallisena. Lausuntopalautteen mukaan hyvinvointialueilla ei ole riittävästi juridista osaamista, eikä riittäviä resursseja päätösten tekemiseen. Lisäksi ongelmana nähtiin hyvinvointialueen päätöksiä tekevän toimielimen määrittelemättömyys laintasolla ja toisaalta esiin tuotiin huolta siitä, onko toimielimellä riittävästi asiantuntemusta tartuntatautien torjuntatyöstä. Esiin tuotiin myös huolta siitä, että toimielin voisi muodostua pääosin poliittisista päätöksentekijöistä, jolla voisi olla vaikutusta tehtävien päätösten sisältöön. Ongelmallisena pidettiin myös hyvinvointialueen toimielimen ja aluehallintoviraston päätöksenteon ensisijaisuuden epäselvyyttä pykäläluonnoksessa sekä toimivaltuuksien päällekkäisyyttä ja samanaikaisuutta. Lausuntopalautteen mukaan pykäläluonnoksessa ei ollut riittävän tarkasti määritelty, kumman viranomaisen toimivalta on ensisijaista taikka miten päätökset muutoin yhteen sovitetaan. Myös toimivallan päällekkäisyyttä tulisi esityksessä selkeyttää. Osassa lausuntopalautteissa pidettiin hyvänä, mikäli jatkossakin aluehallintovirastot tekisivät useamman kunnan aluetta koskevat rajoituspäätökset.

Lausuntopalautteen perusteella pykäliin ja perusteluihin tehtiin korjauksia ja tarkennuksia. Lain 9 §:än sanamuotoa täsmennettiin siten, että hyvinvointialueella tulee olla riittävä määrä tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä. Esitetty yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen ja HUS-yhtymä yhteensovittamisvelvollisuus yhteistyöalueellaan tartuntatautien torjuntatyössä poistettiin 9 §:stä. Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja laissa sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla on jo säädetty samaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden sekä HUS-yhtymän ja Uudenmaan hyvinvointialueiden velvollisuudesta tehdä yhteistyötä yhteistyöalueellaan. Yhteistyöstä sovitaan yhteistyösopimuksella. Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden työnjako, yhteistyö ja yhteensovittaminen siltä

osin kuin se on tarpeellista hyvinvointialueiden lakisääteisten tehtävien toteutumisen ja sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusvaikuttavuuden turvaamiseksi.

Lausuntopalautteessa kiinnitettiin huomiota 32 §:n muutokseen ja tartuntatautirekisterin henkilötietojen suojaan ja niiden säilytysaikaan. Voimassa olevan tartuntatautilain 38 §:ssä on kuitenkin jo säädetty tunnistetietojen säilyttämisestä tartuntatautilaissa tarkoitetuissa rekistereissä vain niin kauan kuin se on käyttötarkoituksen kannalta välttämätöntä sekä yksityiskohtaisesti säilytysajoista. Kyseisen sääntelyn voidaan katsoa täyttävän tietosuoja-asetuksen 9 artiklan sekä perustuslakivaliokunnan asettamat reunaehdot arkaluonteisina pidettävien tietojen käsittelylle. Tältä osin täydennettiin 32 §:n säännöskohtaisia perusteluja ja säätämisyjärjestysperusteluja.

Lisäksi hyvinvointialueen ja aluehallintovirastojen päätöksenteon ensisijaisuutta tarkennettiin 58 §:ssä laajaa tartunnanvaaraa aiheuttavien tartuntatautien kohdalla siten, että ensisijainen päätöksentekijä olisi hyvinvointialue. Aluehallintovirasto voisi myös tehdä päätökset. Pykälän sisältöä on muutettu päätöksenteon osalta voimassa olevaan verrattuna, koska Lapin aluehallintoviraston toimialueella on vain yksi hyvinvointialue, Lapin hyvinvointialue, ja näin ollen aluehallintoviraston päätösvaltaa ei jatkossa voi rajata vain siihen, että aluehallintovirasto voisi tehdä päätöksen, jos se olisi tarpeen usean hyvinvointialueen alueella. Esitystä tarkennettiin myös siten, että hyvinvointialueen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentäisivät hyvinvointialueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita. Lisäksi esitykseen tehtiin joitain pienempiä muutoksia sekä kirjoitusasuun liittyviä, lähinnä teknisiä muutoksia.

7 Säännöskohtaiset perustelut

6 §. Viranomaisten yleiset velvollisuudet. Pykälässä oleva viittaus kuntiin ja kuntayhtymiin korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueisiin, HUS-yhtymään ja kuntien ympäristöterveydenhuoltoon. Kuntien ympäristöterveydenhuolto mainittaisiin pykälässä, koska sen tehtävänä on osallistua tartuntatautien torjuntatyöhön, esimerkiksi elintarvikkeiden ja veden välityksellä leviävien epidemioiden torjuntaan.

7 §. Valtakunnallinen torjuntatyö. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus kuntiin ja sairaanhoitopiirien kuntayhtymiin korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueisiin ja HUS-yhtymään. Lisäksi pykälän sanamuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi selvyyden vuoksi siten, että siihen lisätään sana ”kansallisena” seuraavasti: Terveiden ja hyvinvoinnin laitos toimii Euroopan unionin tartuntatautien epidemiologisesta seurannasta ja tartuntatautien ilmoittamisesta vastaavana kansallisena toimivaltaisena viranomaisena.

8 §. Torjuntatyö aluehallintovirastossa. Pykälässä säädettäisiin vain aluehallintoviraston tehtävistä tartuntatautien torjuntatyössä. Samalla pykälän otsikko muutettaisiin vastaamaan tehtyä muutosta. Pykälän 1 momentissa viittaus sairaanhoitopiiriin korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueisiin ja HUS-yhtymään. Aluehallintoviraston tehtäviin ei esitetä muutoksia. Aluehallintovirasto valvoisi, että sen toimialueeseen kuuluvat hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä ovat varautuneet terveydenhuollon häiriötilanteisiin. Aluehallintovirastoissa nimettäisiin jatkossakin virkasuhteinen tartuntataudeista vastaava lääkäri. Tämä on tärkeää, koska aluehallintovirasto voi joutua tekemään merkittäviä hallintopäätöksiä, kuten covid-19 epidemian aikana on jouduttu tekemään.

Pykälän 2 momentti ehdotetaan siirrettäväksi 9 §:ään. Voimassa olevan pykälän 3 momentissa säädetyt asiat esitetään siirrettäväksi pykälän 2 momentiksi. Pykälän 2 momentissa olevat viittaukset kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen ja HUS-yhtymään. Erityisvastuualue korvattaisiin viittauksella yliopistollista sairaalaa

ylläpitävään hyvinvointialueeseen ja HUS-yhtymään. Aluehallintoviraston ja sen toimialueen hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän olisi tarkoituksenmukaista tehdä yhteistyötä, vaikka aluehallintovirasto myös valvoo hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän toimintaa. Voimassa olevassa pykälässä on säädetty erityisvastuualueen asiantuntemuksen hyödyntämisestä päätösten tekemisessä. Yhteistyön tekeminen tarvittaessa myös yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän kanssa olisi tärkeää, koska nykyiset erityisvastuualueet poistuvat SOTE-uudistuksessa ja niiden tilalle tulevat yhteistyöalueet. Aluehallintoviraston tartuntataudeista vastaava lääkäri on hallintolääkäri, ja lääketieteellisen perehtyneisyyden tartuntatauteihin varmistamiseksi tartuntatautien torjuntaa koskevien hallinnollisten päätösten tekemisessä, tulisi aluehallintoviraston hyödyntää hyvinvointialueen sekä yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta tartuntatautien torjuntatyöstä.

Voimassa olevan pykälän 3 momentissa viitataan terveydenhuoltolain 38 §:ään, jonka 1 momentissa säädetään varautumisesta suuronnettomuuksiin ja terveydenhuollon erityistilanteisiin. Kyseinen sääntely kumotaan terveydenhuoltolaista, ja varautumisesta säädetään jatkossa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 50 ja 51 §:ssä, joihin pykälän 2 momentissa otettaisiin viittaus.

9 §. Torjuntatyö hyvinvointialueella. Pykälässä ja sen otsikossa olevat viittaukset kuntaan korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen. Voimassa olevan 8 §:n 2 momentin asiasisältö siirrettäisiin tähän pykälään. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus kansanterveyslakiin korvattaisiin viittauksella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettuun lakiin.

Voimassa olevan 9 §:n 1 momentin mukaan kunnassa on oltava kuntaan virkasuhteessa oleva tartuntataudeista vastaava lääkäri. Lisäksi voimassa olevan 8 §:n 2 momentin mukaan sairaanhoitopiirissä on oltava kuntayhtymään virkasuhteessa oleva tartuntataudeista vastaava lääkäri. Sairaanhoitopiirillä on kuntia ja sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköitä ohjaava ja tukeva rooli tartuntatautien torjuntatyössä.

Oikeuskansleri on päätöksessään 18.8.2022 todennut, että tartuntatautilakiin perustuvan tartuntatautilääkärijärjestelmän tulee kaikissa olosuhteissa toimia oikeusturvan ja hyvän hallinnon edellyttämällä tavalla ja että voimavarojen puute ei ole peruste rajoittaa perus- ja ihmisoikeuksia. Sosiaali- ja terveysministeriön tulee pyrkiä jo ennakollisesti muun muassa lainvalmistelun keinoin varmistamaan tartuntatautilääkärijärjestelmän toimivuus sekä perustuslain 19 §:n 3 momentin ja kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden edellyttämä terveydenhuollon ja siihen kuuluvan tartuntatautien torjunnan ja hoidon kapasiteetti perus- ja ihmisoikeuksien tasapainoisen toteutumisen edellyttävällä tavalla.

Ehdotetaan säädettäväksi 1 momentissa, että hyvinvointialueella olisi oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata tartuntatautien torjuntatyöstä ja siihen liittyvistä tehtävistä kaikissa järjestämisvastuulleen kuuluvissa palveluissa. Uudistuksen tarkoituksena ei ole heikentää palveluita tartuntatautien torjunnan näkökulmasta. Hyvinvointialueella tulisi olla riittävästi virkasuhteisia tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä huolehtimaan lakisääteisistä tehtävistä, joihin liittyy julkisen vallan käyttöä (esimerkiksi karanteeni- ja eristämispäätökset), kuten myös muuta laaja-alaisesti asiantuntevaa henkilökuntaa. Virkasuhteisten tartuntatautilääkärien määrän tulee olla sellainen, että tartuntatautien torjuntatyö ja muut tehtävät voidaan järjestää asianmukaisesti myös laajoissa epidemiatilanteissa, kuten pandemian aikana. Kun jokaisessa kunnassa ja sairaanhoitopiirissä on ollut nimettynä vähintään yksi virkasuhteinen tartuntataudeista vastaava lääkäri ennen sote-uudistuksen toimeenpanoa, pitäisi vähintään vastaava työpanos olla käytävissä uusilla hyvinvointialueilla.

Tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvat tehtävät ja toiminnot tulee järjestää perusterveydenhuollossa, erikoissairaanhoidossa, ensihoidossa, sosiaalihuollossa sekä eri toimialoilla ennalakoivasti ja erilaisissa epidemiatilanteissa. Esimerkiksi mikrobilääkeresistenssin torjunta osana hoitoon liittyvien infektioiden ennalta ehkäisyä edellyttää yhtenäistä ohjeistusta ja sujuvaa yhteistyötä erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä. Yhteistyötä tarvitaan myös kuntien eri toimialojen kesken, kuten elintarvikkeiden tai juomaveden välityksellä leviävien epidemioiden selvittämisessä kunnan terveydensuojeluviranomaisten kanssa tai selvittäessä epidemioita varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa. Tartuntatautien torjuntatyö tulisi järjestää hyvinvointialueella kattavasti myös maantieteellisesti.

Lisäksi 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että hyvinvointialueella tulisi olla virkasuhteen tartuntataudeista vastaava lääkäri, jonka tehtävänä olisi yhteensovittaa tartuntatautien torjuntatyö hyvinvointialueella. Vastuu yhteensovittamisesta torjuntatyön eri osa-alueilla olisi tarvittaessa mahdollista jakaa useamman tartuntataudeista vastaavan lääkärin kesken. Myös HUS-yhtymällä olisi oltava virkasuhteen tartuntataudeista vastaava lääkäri. Hyvinvointialueesta annetun lain (611/2021) 95 §:n mukaan hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset muun muassa henkilöstöorganisaatiosta.

Voimassa olevan lainsäädännön mukaiset, usean sairaanhoitopiirin muodostamat erityisvastuualueet tukevat käytännössä sairaanhoitopiirejä tartuntatautien torjuntatyössä. Siksi 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että yliopistollista sairaalaa ylläpitävä hyvinvointialue ja HUS-yhtymä tukisivat osaamisellaan yhteistyöalueensa hyvinvointialueiden tartuntatautien torjuntatyötä, diagnostiikkaa ja hoitoa. Tämä osaaminen pitää sisällään esimerkiksi erityisiä varotoimia edellyttävän, monille lääkkeille vastustuskykyistä tuberkuloosia sairastavan potilaan hoidon, tehostettua hoitoa vaativat infektiosairaudet ja erityisosaamista vaativat diagnostiikkapalvelut, kuten esimerkiksi kuvantamisen ja erityistason laboratorioanalytiikan palvelut ja niiden kehittämisen sekä yleiset periaatteet hoitoon liittyvien infektioiden ja lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien seurannassa ja ennaltaehkäisyssä. Samaa yhteistyöalueeseen kuuluvat hyvinvointialueet voivat lisäksi sopia yhteistyöstä tartuntatautien torjuntatyössä siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 36 §:ssä on säädetty hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksesta.

Uudenmaan hyvinvointialueet, Helsingin kaupunki ja HUS-yhtymä sopivat yhteistyöstä tartuntatautien torjuntatyössä siten kuin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisestä Uudellamaalla annetun lain 9 §:ssä on HUS-järjestämissopimuksesta säädetty. Kyseessä olevassa pykälässä todetaan, että HUS-järjestämissopimuksessa on sovittava järjestämisvastuuseen liittyvästä työnjaosta, yleisistä yhteistyön ja erikoissairaanhoidon kehittämistavoitteista sekä yhteisistä toimenpiteistä perusterveydenhuollon vahvistamiseksi. Lisäksi HUS-järjestämissopimuksessa voidaan sopia muusta työnjaosta, yhteistyöstä ja toiminnan yhteensovittamisesta terveydenhuollon järjestämisessä, mukaan lukien tartuntatautien torjuntatyö.

Ehdotetaan, että 8 §:ssä sairaanhoitopiirille säädetyt tehtävät siirrettäisiin 2 momenttiin. Voimassa olevan 8 ja 9 §:n sairaanhoitopiirien ja kuntien tehtävät säilyisivät ennallaan ja siirtyisivät hyvinvointialueen ja soveltuvin osin HUS-yhtymän tehtäviksi.

Pykälän 3 momentissa asetuksenantovaltuus säilyisi asiasisällöltään ennallaan, mutta viittaukset kuntaan korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen ja HUS-yhtymään.

9 b §. *Kuntien, hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän yhteistyö tartuntatautien torjuntatyössä.* Tartuntatautilakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä. Pykälässä säädettäisiin kuntien, hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän välisestä yhteistyöstä tartuntatautien torjuntatyössä kunnan eri

toimialoilla. Tämä koskisi muun muassa tartuntatautien torjuntatyötä varhaiskasvatuksessa ja oppilaitoksissa sekä elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvittämistä.

10 §. *Tartuntatautien torjunta puolustusvoimissa, Rajavartiolaitoksessa ja eräissä valtion laitoksissa.* Pykälässä olevat viittaukset kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

12 §. *Torjuntatyön valvonta.* Pykälän 4 momentissa viittaus kuntaan korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen ja HUS-yhtymään. Lisäksi voimassa olevassa 4 momentissa viitataan tarkastusten tekemisten, valvonnallisten seuraamusten ja valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeuden osalta kansanterveyslain 42—44 §:ään, erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 51—53 ja 58 §:ään, mielenterveyslain (1116/1990) 33 a—33 c §:ään, sosiaalihuoltolain (710/1982) 55—57 §:ään ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 75—77 §:ään. Kyseiset säännökset kumotaan lukuun ottamatta mielenterveyslain 33 a—33 c §:ää, jotka kuitenkin koskisivat jatkossa vain valtion mielisairaaloita. Hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän osalta tarkastusten tekemisestä, valvonnallisista seuraamuksista ja valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeudesta säädettäisiin jatkossa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 luvussa, johon tartuntatautilain 12 §:n 4 momentissa viitattaisiin.

14 §. *Vapaaehtoiset terveystarkastukset ja rokotukset.* Pykälässä oleva viittaus kuntaan korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen.

16 §. *Pakollinen terveystarkastus.* Pykälän 2 momentissa oleva viittaukset kunnan ja sairaanhoitopiiriin tartuntataudeista vastaavaan lääkäriin korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavaan lääkäriin.

17 §. *Hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.* Pykälän 3 momentissa oleva viittaus kuntaan ja kuntayhtymään korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

19 §. *Asiantuntijalaboratorio, tiedonsaanti ja harvinaisten tutkimusten tekeminen.* Pykälän 3 momentissa oleva viittaus erityisvastuualueeseen ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

20 §. *Lääkärin hoitovastuun siirto ja tietojen luovutus.* Pykälässä olevat viittaukset kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen ja HUS-yhtymään.

21 §. *Ilmoitus tartunnalle altistumisesta.* Pykälässä olevat viittaukset kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

23 §. *Epidemian selvittäminen ja tartunnan jäljittäminen.* Pykälän 1 momentissa oleva viittaus kunnan tartuntataudeista vastaavaan lääkäriin korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavaan lääkäriin. Hyvinvointialueen tartuntataudeista vastaavan lääkärin olisi tehtävä yhteistyötä kunnan terveydensuojeluviranomaisten kanssa. Pykälään ei otettaisi voimassa olevan 2 momentin mukaista sääntelyä, joka koskee epidemian selvittämistä sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän sisällä, koska jatkossa epidemian selvittämisestä ja tartunnan jäljittämisestä vastaa hyvinvointialue. Myös HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri selvittää epidemioita HUS:in sairaaloissa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri tukisi asiantuntemuksellaan yhteistyöalu-

eensa hyvinvointialueita, jos epidemia leviäisi useamman hyvinvointialueen alueelle. Näin saataisiin alueellisesti sekä paikallistuntemus että ammatillinen erityisosaaminen mahdollisimman hyvin hyödynnettyä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen 2 momentissa mainittu rooli tartunnan jäljityksessä ja epidemioiden selvittämisen pysyisi ennallaan.

24 §. *Tiedonsaantioikeus epidemian havaitsemiseksi, selvittämiseksi ja tartunnan jäljittämiseksi.* Pykälän 2—4 momentissa olevat viittaukset sairaanhoitopiirin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen ja HUS-yhtymään. Lisäksi 2 momentissa ollut termi ”eläinlääkintäviranomainen” korvattaisiin eläintautilain (76/2021) mukaisella termillä ”eläinterveysviranomainen”. Pykälän 4 momenttia täydennettäisiin siten, että Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella ja hyvinvointialueiden tartuntataudeista vastaavilla lääkäreillä olisi oikeus luovuttaa myös eläinterveysviranomaisille sellaiset epidemian selvityksessä saadut tiedot, jotka ovat eläinterveysviranomaisille välttämättömiä heidän tehdessään tartuntatautien ehkäisemiseksi säädettyjä tehtäviään. Zoonooseja valvotaan ja vastustetaan eläimissä elintarvikelain (297/2021) lisäksi myös eläintautilain nojalla, mistä johtuen myös eläintautilain mukaisen viranomaisen tulisi saada tarvitsemansa tiedot.

30 §. *Ilmoittaminen hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisille.* Pykälän otsikkoon lisättäisiin viittaus hyvinvointialueeseen. Pykälän 1 momentissa olevat viittaukset kuntaan korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään. Momenttia ehdotetaan lisäksi muutettavaksi siten, että eläimen ihmiselle levittämästä tartunnasta ilmoitetaan kunnan terveydensuojeluviranomaisen sijaan kuntaan virkasuhteessa olevalle eläinlääkärille. Kuntaan virkasuhteessa oleva eläinlääkäri voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin eläinten terveyden osalta.

31 §. *Zoonoosien ja eläintautitapausten ilmoittaminen.* Pykälän 1 momentissa oleva viittaus kuntaan korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään. Termi ”eläinlääkintäviranomainen” ehdotetaan korvattavaksi termillä ”kuntaan virkasuhteessa oleva eläinlääkäri”. Zoonooseja valvotaan ja vastustetaan eläimissä ja elintarvikkeissa sekä eläintautilain että elintarvikelain nojalla. Eläintautilain mukaan kunnaneläinlääkäri toteuttaa eläintautien vastustamista ja valvoo eläinterveyttä koskevien säädösten sekä niiden nojalla tehtyjen päätösten noudattamista toimialueellaan. Elintarvikelain mukaan kunta huolehtii elintarvikevalvonnasta toimialueellaan. Elintarvikelain mukaiset tehtävät hoitaa kunnassa lautakunta tai muu monijäseninen toimielin, mutta kunta voi siirtää viranhaltijalle toimivaltaa tehtäviin. Vaikka kunnaneläinlääkäri ei ole suoraan elintarvikelain mukainen viranomainen, eläinlääkintähuoltolain (765/2009) mukaan kunnassa on oltava tarpeellinen määrä kunnaneläinlääkärin virkoja muun muassa elintarvikkeiden turvallisuuden valvontaan, eläintenpidon terveydelliseen valvontaan sekä eläintautien vastustamiseen ja niiden ennalta ehkäisemiseen. Kunnassa on siis aina virkasuhteinen eläinlääkäri, jolle ilmoitusvelvollisen tulisi ilmoittaa eläimen ihmiseen levittämästä tartunnasta. Ilmoituksen vastaanottettuaan kuntaan virkasuhteessa oleva eläinlääkäri voi käynnistää joko eläintautilain tai elintarvikelain mukaiset toimenpiteet.

Lisäksi pykälän 2 momentissa muutettaisiin Ruokavirasto Elintarviketurvallisuusviraston tilalle. Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) oli vuosina 2006–2018 toiminut valtion virasto. Sen tehtävät siirtyivät vuoden 2019 alussa Ruokavirastolle.

32 §. *Tartuntatautirekisteri.* Pykälän 2 momentissa olevat viittaukset sairaanhoitopiirin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

Voimassa olevan pykälän 2 momentti sisältää tiedon korjaamisen osalta viittauksen henkilötietolain (523/1999) 29 §:ään. Henkilötietolaki on kumottu tietosuojalailla (1050/2018) vuoden 2019 alusta alkaen, minkä lisäksi luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsitte-

lyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuojasetus) annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/679, jäljempänä tietosuojasetus, soveltaminen alkoi toukokuussa 2018. Tietosuojasetuksen 16 artikla koskee oikeutta tietojen oikaisemiseen. Tämän vuoksi 2 momentin viittaus henkilötietolain 29 §:ään ehdotetaan poistettavaksi.

Voimassa olevan pykälän 3 momentin mukaan tietojen käsittelyn perusteen ja tarpeen arvioinnista säädetään henkilötietolain 12 §:n 2 momentissa. Kumotun henkilötietolain 12 §:n 2 momentin mukaan perustetta ja käsittelyn tarvetta on arvioitava lähtökohtaisesti vähintään viiden vuoden välein. Vastaavaa sääntelyä arvioinnista viiden vuoden välein ei ole tietosuojasetuksessa tai tietosuojalaissa. Tunnistetietojen säilyttämisestä tartuntatautirekisterissä ja muissa tässä laissa tarkoitetuissa rekistereissä säädetään 38 §:ssä, jonka mukaan rekistereissä saa säilyttää tunnistetietoja niin kauan kuin se on rekisterin käyttötarkoituksen kannalta välttämätöntä. Lisäksi pykälässä säädetään yksityiskohtaisesti ajasta, jonka kuluessa tiedot tulee muuttaa sellaiseen muotoon, että yksittäistä henkilöä ei voida niiden perusteella tunnistaa. Tartuntatautilain 32 §:n 3 momentti ehdotetaan kumottavaksi, sillä tartuntatautilain 38 §:ssä säädetään tartuntatautirekisterin tietojen säilyttämisestä ja kyseisen sääntelyn voidaan katsoa täyttävän tietosuojasetuksen 9 artiklan sekä perustuslakivaliokunnan asettamat reunaehdot arkaluonteisina pidettävien tietojen käsittelylle.

36 §. Hoitoon liittyvien infektioiden rekisterit. Pykälän 3 ja 4 momentissa olevat viittaukset sairaanhoitopiirin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään. Voimassa olevan lain 3 momentin mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ylläpitää alueellista hoitoon liittyvien infektioiden rekisteriä niiden seurantaan ja torjuntaa varten. Tämä rekisteröinti on nykytilanteessa koskenut lähinnä erikoissairaanhoidon hoitoon liittyviä infektioita, esimerkiksi leikkausalueen infektioita tai verisuonikatetreihin liittyviä infektioita. Tämä esitettäisiin muutettavaksi niin, että hyvinvointialue ja HUS-yhtymä voisivat ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Hyvinvointialueen erilaisissa sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä on erilainen hoitoon liittyvien infektioiden riski ja sen vuoksi tarve rekisteröidä niitä vaihtelee. Lisäksi haasteena ovat erilaiset potilastietojärjestelmät ja hoitoon liittyvien infektioiden rekisteröintijärjestelmät sekä tiedon siirtyminen niiden välillä. Siten mahdollistettaisiin koko hyvinvointialuetta kattava, jatkuva hoitoon liittyvien infektioiden rekisteröinti, mutta sen pitämiseen ei kaikkia yksiköitä velvoitettaisi.

Lisäksi 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus sekä aluehallintoviraston on ilmoitettava Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkinnällisen laitteen epäillään aiheuttavan tartuntoja. Lääkinnällisten laitteiden valvonta on siirtynyt vuoden 2020 alusta Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolta Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuselle. Myös käsite ”terveydenhuollon laite ja tarvike” korvattaisiin käsitteellä ”lääkinnällinen laite” nykyisin voimassa olevan lääkinnällisistä laitteista annetun lain (719/2021) mukaiseksi.

37 §. Lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajien rekisteri. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus sairaanhoitopiirin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen ja HUS-yhtymään.

39 §. Tapauskohtaiset rekisterit. Pykälän 1 momentissa oleva viittaus sairaanhoitopiirin kuntayhtymään ja kuntaan korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen, HUS-yhtymään sekä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköihin. Voimassa olevan lain lisäksi sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksikölle annettaisiin mahdollisuus tapauskohtaisiin rekistereihin, sillä toimintayksiköllä ja sen johtajalla on ensisijainen vastuu hoitoon liittyen infekti-

oiden torjunnasta, kuten tämän lain 17 §:ssä on säädetty. Esimerkiksi osastoepidemoissa kirjattaisiin sairastuneiden potilaiden henkilötietoja tapauskohtaiseen rekisteriin, jotta tartuntojen leviämistä voidaan ehkäistä ja raportoida niistä hyvinvointialueelle.

40 §. Tietojen luovuttaminen rekistereistä. Pykälässä olevat viittaukset sairaanhoitopiirin kuntayhtymään ja kuntaan korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

Voimassa olevan pykälän 1 momentin mukaan Terveiden ja hyvinvoinnin laitos voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä ja tapauskohtaisesta rekisteristä tietoja muun muassa aluehallintoviraston tartuntatautien valvonnasta vastaavalle lääkärille. Momenttia muutettaisiin siten, että ”tartuntatautien valvonnasta vastaava lääkäri” korvattaisiin sanoilla ”tartuntataudeista vastaava lääkäri”. Aluehallintovirastossa tulee edelleen olla tartuntataudeista vastaava lääkäri, jonka vastuulle kuuluu myös valvonta. Muutoksella ei siten muutettaisi nykytilaa.

Voimassa olevan pykälän 2 momentin mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 1 momentin nojalla valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä saamia tietoja kunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkärille siinä laajuudessa kuin se on kunnan tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä. Edellä todettu poistuisi pykälästä tarpeettomana, koska jatkossa kunnissa ei ole tartuntataudeista vastaavaa lääkäriä, vaan tartuntataudeista vastaavat lääkärit siirtyvät hyvinvointialueelle. Lisäksi viittausta veripalvelulain (197/2005) 2 §:ään täsmennetään viittaamalla sen 2 kohtaan.

Voimassa olevan pykälän 3 momentin mukaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajien rekisteristä saamia henkilöä koskevia tietoja myös toiselle terveydenhuollon toimintayksikölle sekä henkilöä hoitavalle terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksikölle siinä laajuudessa kuin se on tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi ja henkilön tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi välttämätöntä. Sairaanhoitopiiri korvattaisiin hyvinvointialue tai HUS-yhtymällä. Edelleen on tärkeää turvata, että hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi luovuttaa edellä mainitusta rekisteristä saamia tietoja hyvinvointialueen sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköille siinä laajuudessa kuin se tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi on välttämätöntä.

43 §. Asetuksenantovaltuus. Ehdotetaan, että asetuksenantovaltuutta tarkennettaisiin siten, että valtioneuvoston asetuksella säädetään myös poikkeuksista 28 §:ssä tarkoitettuun tartuntatauti-ilmoituksen tekemisestä. Tartuntatautilain 28 §:n mukaan lääkärin ja hammaslääkärin on salassapitosäännösten estämättä tehtävä ilmoitus epäilemästään tai toteamastaan yleisvaarallisesta ja valvottavasta tartuntatautitapauksesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle (tartuntatauti-ilmoitus). Tartuntatautien tutkimuksia tekevän laboratorion on tehtävä tartuntatauti-ilmoitus toteamastaan yleisvaarallisen ja valvottavan tartuntataudin sekä muiden tartuntatautien ilmoitettavista mikrobilöydöksistä ja mikrobien lääkeherkkyyksistä. Tartuntatautilain 29 §:ssä on määritelty ilmoituksen sisältö.

Käytännössä tartuntatauti-ilmoituksen antamisvelvollisuudesta on luovuttu joidenkin tartuntatautien osalta, koska siihen ei ole enää ollut tarvetta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos voi nykyään yhdistää tartuntatautirekisterin tietoja Hilmon, Avohilmon, Terhikki-rekisterin ja Väestötietojärjestelmän tietokantoihin ja saada siten osan tarvittavista tiedoista, joita on tähän asti kerätty vain tartuntatautirekisterin ilmoituksilla. Rekisteritietoja yhdistämällä saadaan tietää esimerkiksi perussairaudet, terveydenhuollon työntekijästatus, mahdollinen sairaalahoito, teho-

hoito, raskaus ja kuolema. Tiedon saaminen eri rekisteritietoja yhdistämällä ei lisää merkittävästi viivettä verrattuna lääkärin tartuntatauti-ilmoituksella saatuun tietoon. Tartuntatauti-ilmoituksen tekemisen poistaminen joidenkin tartuntatautien osalta vähentää myös lääkäreiden työmäärää. Selvyyden vuoksi ehdotetaan, että asetuksenantovaltuutta tarkennettaisiin siten, että valtioneuvoston asetuksella säädetään myös poikkeuksista 28 §:ssä tarkoitettuun tartuntatauti-ilmoituksen tekemisestä.

Lisäksi pykälässä korvattaisiin sana ”eläinlääkintäviranomaiselle” sanoilla ”kuntaan virkasuhteessa olevalle eläinlääkärille”.

44 §. Kansallinen rokotusohjelma. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus kuntaan korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen.

45 §. Muut vapaaehtoiset rokotukset. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus kuntaan korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen.

47 §. Pakollinen rokotus. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus kuntaan korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen.

49 §. Yleinen rokotus työterveyshuollossa sekä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksiköissä. Pykälän momentissa oleva viittaus kuntaan korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen.

56 §. Terveystilan selvitys salmonellatartunnasta työtehtävää varten. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa viittaus kumottuun elintarvikelakiin korvattaisiin viittauksella voimassa olevaan elintarvikelakiin (297/2021).

57 §. Työstä, varhaiskasvatuksesta ja oppilaitoksesta poissaolosta päättäminen. Pykälän 1 ja 2 momentissa olevat viittaukset kuntaan korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

58 §. Laajaan tartunnanvaaraan liittyvät toimenpiteet. Pykälän 1 ja 2 momentissa olevat viittaukset kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaavaan toimielimeen korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueen vastaavaan toimielimeen. Laajalla tartuntavaaralla tarkoitetaan tässä pykälässä muun muassa useaan henkilöön, yhteisöön tai toimipisteeseen liittyvää tartunnan leviämisen vaaraa. Näissä tilanteissa päätökset tekisi toimielin yksittäisen tartuntataudeista vastaavan lääkärin sijasta, koska tässä pykälässä tarkoitettavat päätökset koskisivat useaa henkilöä samanaikaisesti. Päätökset tekisi ensisijaisesti hyvinvointialueen toimielin. Jos hyvinvointialueen toimielin ei tekisi päätöksiä, olisi aluehallintovirastolla toimivaltaa ne tehdä. Pykälän sisältöä on muutettu päätöksenteon osalta voimassa olevaan verrattuna, koska Lapin aluehallintoviraston toimialueella on vain yksi hyvinvointialue, Lapin hyvinvointialue, ja näin ollen aluehallintoviraston päätösvaltaa ei jatkossa voi rajata vain siihen, että aluehallintovirasto tekisi päätöksen, jos se olisi tarpeen usean hyvinvointialueen alueella. Aluehallintovirasto voisi myös tukea hyvinvointialueita päätösten tekemisessä tilanteissa, jossa päätöksiä pitäisi tehdä useita lyhyen aikavälin sisällä. Perusoikeuksia rajoittavat päätökset tulee tehdä mahdollisimman täsmällisesti ja tarkkarajaisesti ja niiden tulee olla oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Päätösten tekemisessä tulee ottaa huomioon alueellinen ja paikallinen epidemiatilanne sekä punnita torjuntatoimista aiheutuvat hyödyt ja haitat. Säännöstä ehdotetaan tarkennettavaksi selvyyden vuoksi siten, että hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentäisivät hyvinvointialueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

59 §. Tilojen ja tuotteiden puhdistus ja tavaran hävittäminen. Pykälässä oleva viittaus kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

60 §. Karanteeni. Pykälässä olevat viittaukset kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

61 §. Tavaran karanteeni. Pykälässä oleva viittaus kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

62 §. Karanteenin jatkaminen ja lopettaminen. Pykälässä olevat viittaukset kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

63 §. Eristäminen. Pykälässä olevat viittaukset kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

64 §. Välttämättömän sairaanhoidon toteuttaminen eristämisen aikana. Pykälän 3 momentissa oleva viittaus kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

65 §. Lääkityksen antaminen vastustuksesta huolimatta eristämisen aikana. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

66 §. Eristämisen jatkaminen ja lopettaminen. Pykälässä olevat viittaukset kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

67 §. Karanteeni ja eristäminen ulkopuolelta lukittavassa tilassa. Pykälän 3 momentissa oleva viittaus kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

68 §. Olosuhteet karanteenin ja eristämisen aikana. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus kuntaan ja 3 momentissa oleva viittaus sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

69 §. Tapaamisen rajoittaminen karanteenin ja eristämisen aikana. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

70 §. Kiireellinen päätös rajoitetoimenpiteestä. Pykälässä oleva viittaus kuntaan ja sairaanhoitopiiriin kuntayhtymään korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään.

71 §. Äkillinen vakava terveysvaara. Pykälässä oleva viittaus kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaavaan toimielimeen korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueen vastaavaan toimielimeen. Lisäksi viittaus virkasuhteeseen kunnan tai sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaavaan lääkäriin korvattaisiin viittauksella virkasuhteeseen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavaan lääkäriin.

78 §. Valtion rahoitus hyvinvointialueille. Pykälässä oleva viittaus kuntaan korvattaisiin viittauksessa hyvinvointialueeseen ja HUS-yhtymään. Pykälässä oleva viittaus sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annettuun lakiin (733/1992) ja kunnan perus-

palvelujen valtionosuudesta annettuun lakiin (1704/2009) korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueiden rahoituksesta annettuun lakiin (617/2021). Lisäksi pykälän otsikkoa muutettaisiin vastaavasti.

79 §. *Valtion osallistuminen erityisiin kustannuksiin.* Voimassa olevan pykälän 1 momentissa viitataan terveydenhuoltolain 38 §:ään. Kyseinen pykälä on tarkoitus kumota, ja jatkossa valtion osallistumisesta valmiuden ylläpitämiseen säädettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 52 §:ssä. Tartuntatautilain 79 §:n 1 momentissa oleva viittaus terveydenhuoltolain 38 §:ään korvattaisiin siksi viittauksella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 52 §:ään.

80 §. *Asiakasmaksut.* Pykälässä oleva viittaus kunnalliseen terveydenhuoltoon korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän terveydenhuoltoon.

81 §. *Rokotteiden maksuttomuus.* Pykälässä oleva viittaus kuntaan korvattaisiin viittauksella hyvinvointialueeseen ja HUS-yhtymään.

83 §. *Hyvinvointialueen korvausvelvollisuus.* Pykälän 1 ja 3 momentissa ja pykälän otsikossa olevat viittaukset kuntaan korvattaisiin viittauksilla hyvinvointialueeseen tai HUS-yhtymään. Pykälän 2 momentti säilyisi ennallaan.

89 §. *Virka-apu.* Pykälän 1 momentissa oleva viittaus tartuntatautien torjunnasta vastaavaan kunnan toimielimeen, kunnan tartuntataudeista vastaavaan lääkäriin ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaavaan lääkäriin korvattaisiin viittauksella tartuntatautien torjunnasta vastaavaan hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän toimielimeen ja hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavaan lääkäriin.

8 Lakia alemman asteinen sääntely

Lain 43 §:n asetuksenantovaltuutta ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että valtioneuvoston asetuksella säädetään myös poikkeuksista 28 §:ssä tarkoitettu tartuntatauti-ilmoituksen tekemisestä.

9 Voimaantulo

Ehdotetaan, että laki tulisi voimaan 1.1.2023.

10 Suhde muihin esityksiin

10.1 Esityksen riippuvuus muista esityksistä

Esityksellä on yhteys oikeusministeriössä valmisteltavana hallituksen esitykseen laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muun muassa Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan muuttamista siten, että siinä otetaan huomioon ihmisten ja kotieläinten tarttuvien tautien torjuntaa koskevat valtion viranomaisten ja kuntien tehtävät muotoilulla, joka pysyisi neutraalina suhteessa valtakunnan tuleviin hallintouudistuksiin. Kuntien ja sairaanhoitopiirien sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä siirretään 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueille. Ehdotetun lainkohdan muotoilu ”valtakunnassa toimiva viranomais” on tarkoitettu kattamaan valtakunnan tartuntatautilainsäädännössä tarkoitetut nykyiset valtion viranomaiset ja kunnat sekä myös perustetut hyvinvointialueet. Valtakunnassa toimivien viranomaisten tarttuvien tautien torjuntaa koskevista tehtävistä huolehtisi Ahvenanmaalla lainkohdan nojalla jatkossakin maakunnan hallitus tai maakuntalaissa määrätty viranomais.

Itsehallintolain 30 §:ään ehdotetaan myös lisättäväksi uusi viimeinen kohta, joka antaisi Ahvenanmaan terveyden- ja sairaanhoidosta vastaavalle maakuntaviranomaiselle oikeusperustan terveyden- ja sairaanhoidossa huolehtia eräistä valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvista tehtävistä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan niin pian kuin mahdollista vuoden 2023 eduskuntavaalien jälkeen.

11 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

11.1 Johdanto

Esityksessä tehdään hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta koskevasta lainsäädännöstä johtuvat pääosin tekniset muutokset. Näillä muutoksilla tartuntatautilaki päivitetään vastaamaan uutta rakenteellista toimintakenttää ja järjestämisvastuuta. Edellä olevasta johtuen esitykseen liittyvä suhde perustuslakiin on arvioitu ja kuvattu hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen uudistusta koskevassa esityksessä (HE 241/2020 vp).

11.2 Henkilötietojen suoja

Esityksessä ehdotetaan, että voimassa oleva 32 §:n 3 momentti, jossa viitataan kumottuun henkilötietolain 12 §:n 2 momenttiin, kumottaisiin. Kumottu henkilötietolain 12 §:n 2 momentti koski arkaluonteisten henkilötietojen poistamista. Kumotun henkilötietolain 12 §:n 2 momentin mukaan arkaluonteiset tiedot on poistettava rekisteristä välittömästi sen jälkeen, kun käsittelylle ei ole 1 momentissa mainittua perustetta. Perustetta ja käsittelyn tarvetta on arvioitava vähintään viiden vuoden välein, jollei laista tai 1 momentin 13 kohdassa tarkoitettua tietosuojalautakunnan luvasta muuta johdu. Tietosuoja-asetuksen voimaantulon myötä aikaisemmin käytetty arkaluonteisten henkilötietojen käsite on säännönmukaisesti korvattu tietosuoja-asetuksen 9 artiklan erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvilla tiedoilla. Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 39 kappaleen mukaan henkilötietojen olisi oltava riittäviä ja olennaisia ja rajoitettava siihen, mikä on välttämätöntä niiden käsittelyn tarkoitusten kannalta. Tämä edellyttää erityisesti sitä, että henkilötietojen säilytysaika on mahdollisimman lyhyt.

Voimassa olevan tartuntatautilain 32 §:n 1 momentin mukaan tartuntatautirekisteriin talletetaan tunnistetietoina 29 §:ssä tarkoitettut tiedot. Lain 29 §:n mukaan tämä koskisi potilaan tunnistetietoja ja tiedon ilmoituksen tekijästä sekä sellaiset potilasta, tartuntatautia, mikrobilöydöstä ja mikrobin ominaisuuksia, tartuntatapaa, -aikaa ja -paikkaa sekä hoitoa koskevat tiedot sekä tartunnan kulkuun vaikuttavat tekijät, jotka ovat välttämättömiä taudin leviämisen estämiseksi ja epidemian selvittämiseksi. Tunnistetietona ilmoitetaan potilaan henkilötunnus sekä yleisvaarallisissa ja valvottavissa tartuntataudeissa lisäksi potilaan nimi. Jos potilaalla, jolla on todettu 28 §:ssä tarkoitettu muun tartuntataudin ilmoitettava mikrobilöydös, ei ole henkilötunnusta, ilmoitetaan hänen nimensä, syntymäaikansa ja sukupuolensa. Lain 32 §:ssä tarkoitettu tartuntatautirekisteri sisältää näin ollen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan 1 kohdan tarkoittamia erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja muun muassa. terveystietoja. Tällaisten tietojen käsittely on tietosuoja-asetuksen mukaan sallittua ainoastaan, jos käsittelylle on (asetuksen 6 artiklan 1 kohdan tarkoittaman käsittelyperusteen ohella) jokin asetuksen 9 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu käsittelyperuste. Usea 9 artiklan 2 kohdan tarkoittama käsittelyperuste edellyttää, että käsittelystä säädetään jäsenvaltioiden lainsäädännössä ja että siinä säädetään asianmukaisista ja erityisistä toimenpiteistä rekisteröidyn oikeuksien ja vapauksien suojaamiseksi. Tällaisina suojatoimenpiteinä voidaan pitää muun muassa henkilötietojen säilytystä ja poistamista koskevaa sääntelyä.

Perustuslakivaliokunta on käytännössään pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa. Näiden seikkojen sääntelyn lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista (ks. PeVL 14/1998 vp, s. 2 ja esimerkiksi PeVL 1/2018 vp, s. 2). Valiokunta on kuitenkin yleisen tietosuoja-asetuksen voimaantulon jälkeen tarkistanut aiempaa kantaansa henkilötietojen suojan kannalta tärkeistä sääntelykohteista. Valiokunnan mielestä tietosuoja-asetuksen yksityiskohtainen sääntely, jota tulkitaan ja sovelletaan EU:n perusoikeuskirjassa turvattujen oikeuksien mukaisesti, muodostaa yleensä riittävän säännöspohjan myös perustuslain 10 §:ssä turvattun yksityiselämän ja henkilötietojen suojan kannalta. Valiokunnan käsityksen mukaan yleisen tietosuoja-asetuksen sääntely vastaa asianmukaisesti tulkittuna ja sovellettuna myös Euroopan ihmisoikeussopimuksen mukaan määräytyvää henkilötietojen suojan tasoa. Näin ollen erityislainsäädäntöön ei ole yleisen tietosuoja-asetuksen soveltamisalalla enää valtiosääntöisistä syistä välttämätöntä sisällyttää kattavaa ja yksityiskohtaista sääntelyä henkilötietojen käsittelystä.

Perustuslakivaliokunnan mielestä henkilötietojen suoja tulee jatkossa turvata ensisijaisesti yleisen tietosuoja-asetuksen ja säädettävän kansallisen yleislainsäädännön nojalla (PeVL 14/2018 vp, s. 4). Perustuslakivaliokunta katsoo myös, että sääntelyn selkeyden vuoksi kansallisen erityislainsäädännön säätämiseen tulee jatkossa suhtautua pidättyvästi ja rajata sellainen säätäminen vain välttämättömään yleisen tietosuoja-asetuksen antaman kansallisen liikkumavaran puitteissa. Perustuslakivaliokunnan mielestä on kuitenkin selvää, että erityislainsäädännön tarpeellisuutta on arvioitava myös tietosuoja-asetuksenkin edellyttämän riskiperustaisen lähestymistavan mukaisesti kiinnittämällä huomiota tietojen käsittelyn aiheuttamiin uhkiin ja riskeihin. Mitä korkeampi riski käsittelystä aiheutuu luonnollisen henkilön oikeuksille ja vapauksille, sitä perustellumpaa on yksityiskohtaisempi sääntely. Tällä seikalla on erityistä merkitystä arkaluonteisten tietojen käsittelyn osalta. (PeVL 14/2018 vp, s. 5)

Tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 51 kappaleen mukaan asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuja erityisiä henkilötietoja, jotka ovat erityisen arkaluonteisia perusoikeuksien ja -vapauksien kannalta, on suojeltava erityisen tarkasti, koska niiden käsittelyn asiayhteys voisi aiheuttaa huomattavia riskejä perusoikeuksille ja -vapauksille (PeVL 14/2018 vp, PeVL 15/2018 vp). Perustuslakivaliokunta onkin todennut, että arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä on edelleen syytä arvioida myös aiemman sääntelyn lakitasoisuutta koskevan käytännön pohjalta (PeVL 14/2018 vp ja PeVL 15/2018 vp). Valiokunta on painottanut arkaluonteisten tietojen käsittelyn aiheuttamia uhkia. Valiokunnan mielestä arkaluonteisia tietoja sisältäviin laajoihin tietokantoihin liittyy tietoturvaan ja tietojen väärinkäyttöön liittyviä vakavia riskejä, jotka voivat viime kädessä muodostaa uhan henkilön identiteetille (ks. PeVL 15/2018 vp, myös 13/2016 vp, PeVL 14/2009 vp). Perustuslakivaliokunta on tämän johdosta kiinnittänyt erityistä huomiota siihen, että arkaluonteisten tietojen käsittely on syytä rajata täsmällisillä ja tarkkarajaisilla säännöksillä vain välttämättömään (PeVL 15/2018 vp; ks. myös valiokunnan säilytysaikoja koskevat PeVL 13/2017 vp, PeVL 28/2016 vp ja PeVL 51/2018 vp).

Tunnistetietojen säilyttämisestä tartuntatautirekisterissä ja muissa tässä laissa tarkoitetuissa rekistereissä säädetään 38 §:ssä, jonka mukaan rekistereissä saa säilyttää tunnistetietoja niin kauan kuin se on rekisterin käyttötarkoituksen kannalta välttämätöntä. Lisäksi pykälässä säädetään yksityiskohtaisesti ajasta, jonka kuluessa tiedot tulee muuttaa sellaiseen muotoon, että yksittäistä henkilöä ei voida niiden perusteella tunnistaa. Sääntelyä voidaan pitää riittävänä varmistamaan sekä tietosuoja-asetuksen edellyttämät suojatoimet rekisteröityjen oikeuksien ja vapauksien suojelemiseksi että perustuslakivaliokunnan asettamat reunaehdot arkaluonteisten tietojen käsittelylle tarkkarajaisesta sääntelystä ja käsittelyn rajaamisesta vain välttämättömään.

11.3 Ahvenanmaa

Ahvenanmaan maakunnalla on erityisasema kansainvälisessä tapaoikeudessa ja Suomen valtiosäännössä. Toimivallan jaosta maakunnan ja valtakunnan välillä säädetään Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991, jäljempänä itsehallintolaki). Itsehallintolain 18 §:n 12 kohdan mukaan maakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat terveyden- ja sairaanhoitoa, itsehallintolain 27 §:n 24, 29 ja 30 kohdassa säädettyin poikkeuksin. Itsehallintolain 27 §:n 29 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat ihmisten tarttuvien tautien torjuntaa. Tartuntatautilaki ja sen nojalla annetut säännökset ovat myös Ahvenanmaalla suoraan sovellettavaa oikeutta.

Itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan mukaan tehtävistä, jotka ihmisten ja kotieläinten tarttuvien tautien torjuntaa koskevan lainsäädännön mukaan kuuluvat valtakunnan viranomaiselle tai kunnalle, huolehtii maakunnassa maakunnan hallitus tai muu maakuntalaissa määrätty viranomainen. Maakunnan viranomaisilla on tartuntatautilain soveltamisessa hallintovaltaansa kuuluvilta osin sama harkintavalta kuin valtakunnassa sijaitsevilla valtion tai kuntien toimintayksiköillä. Ahvenanmaan maakunnan hallitus voi siten antaa maakunnan terveydenhuoltoviranomaisille ohjeita lain soveltamisesta Ahvenanmaalla.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ei koske Ahvenanmaan maakuntaa eikä se sellaisenaan ole tarkoitettu tulevaksi siellä voimaan. Oikeusministeriössä on valmisteltavana hallituksen esitys laiksi Ahvenanmaan itsehallintolain muuttamisesta. Esityksessä ehdotetaan muun muassa Ahvenanmaan itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan muuttamista siten, että siinä otetaan huomioon ihmisten ja kotieläinten tarttuvien tautien torjuntaa koskevat valtion viranomaisten ja kuntien tehtävät muotoilulla, joka pysyisi neutraalina suhteessa valtakunnan tuleviin hallinto-uudistuksiin. Kuntien ja sairaanhoitopiirien sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä siirretään 1.1.2023 alkaen hyvinvointialueille. Ehdotetun lainkohdan muotoilu ”valtakunnassa toimiva viranomainen” on tarkoitettu kattamaan valtakunnan tartuntatautilainsäädännössä tarkoitettut nykyiset valtion viranomaiset ja kunnat sekä myös perustetut hyvinvointialueet. Valtakunnassa toimivien viranomaisten tarttuvien tautien torjuntaa koskevasta tehtävistä huolehtisi Ahvenanmaalla lainkohdan nojalla jatkossakin maakunnan hallitus tai maakuntalaissa määrätty viranomainen.

Itsehallintolain 30 §:n 9 kohdan muuttamiseksi tarvittava laki on oltava hyväksytty tai vähintään hyväksyttynä lepäämään ennen kuin tartuntatautilain muuttamisesta annettu laki voidaan hyväksyä. Tältä osin viitataan esimerkinomaisesti erään tavallisessa lainsäätämisyksityksessä aikaisemmin säädettävän lain todettuun riippuvuussuhteeseen itsehallintolakiin ja tästä johtuviin vaikutuksiin. Itsehallintolain 7. luvussa säädetään maakunnan taloudenhoidosta. Sääntelyä on muutettu 1.1.2021 voimaan tulleilla laeilla (98/2020 ja 911/2020). Tähän uudistukseen ryhdyttiin viime hallituskaudella, koska maakunnalle käytännössä joka vuosi tullut useamman miljoonan euron verohyvitys olisi nollautunut edellisen sote-uudistuksen rahoitusratkaisun myötä (PeVL 26/2017 vp). Jos itsehallintolain verohyvityssäännöstä ei olisi ehdotettu muutettavaksi verotasoitusta koskevalla säännöksellä (HE 320/2018 vp LJL 2/2019 vp-EK 26/2019 vp), edellisen hallituskauden sote-uudistuksen osana ollut tuloverolain muutoslakiehdotus, olisi ollut itsehallintolain kanssa ristiriidassa.

Perustuslakivaliokunnan itsehallintolain osittaisuudistuksesta antaman mietinnön (PeVM 12/2018 vp, s. 3) mukaan ”... nyt käsillä oleva itsehallintolain muutos muodostaa toteutuessaan sellaisen asianmukaisen sääntelyn verohyvityksen poistuman kompensoimisesta, jota valio-kunta on edellyttänyt maakunta- ja sote-uudistusta koskevassa lausunnossa (PeVL 26/2017 vp, s. 75). Valiokunta toteaa, että itsehallintolain muutosta koskevan ehdotuksen tulee vähintään olla hyväksytty eduskunnassa lepäämään ennen kuin maakunta- ja sote-uudistusta koskevia la-

kiehdotuksia voidaan hyväksyä. Perustuslakivaliokunta on aikaisemmin todennut, ettei Ahvenanmaan itsehallintolakiin sisältyvä sääntely sellaisenaan estä valtakunnan lainsäädäntöä, jolla muutetaan voimassa olevaa tuloverolainsäädäntöä (PeVL 26/2017 vp, s. 75).

Edellä esitetyn perusteella laki voidaan hallituksen käsityksen mukaan säätää tavallisessa lainsäätämismenettelyssä. Asiasta olisi kuitenkin aiheellista hankkia perustuslakivaliokunnan lausunto.

Ponsi

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tartuntatautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan tartuntatautilain (1227/2016) 32 §:n 3 momentti sekä

muutetaan 6 §, 7 §:n 2 momentti, 8—10 §, 12 §:n 4 momentti, 14 §, 16 §:n 2 momentti, 17 §:n 3 momentti, 19 §:n 3 momentti, 20, 21 ja 23 §, 24 §:n 2—4 momentti, 30 §:n otsikko ja 1 momentti, 31 §, 32 §:n 2 momentti, 36 §:n 3 ja 4 momentti, 37 §:n 1 momentti, 39 §:n 1 momentti, 40 ja 43 §, 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 momentti, 47 §:n 2 momentti, 49 §:n 3 momentti, 56 §:n 2 momentti, 57 §:n 1 ja 2 momentti, 58 §:n 1 ja 2 momentti, 59—63 §, 64 §:n 3 momentti, 65 §:n 2 momentti, 66 §, 67 §:n 3 momentti, 68 §:n 2 ja 3 momentti, 69 §:n 2 momentti, 70, 71 ja 78 §, 79 §:n 1 momentti, 80, 81 ja 83 § sekä 89 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 16 §:n 2 momentti laissa 224/2021, 24 §:n 2—4 momentti, 57 §:n 1 ja 2 momentti, 68 §:n 2 ja 3 momentti sekä 89 §:n 1 momentti laissa 147/2021, 60 § osaksi laissa 555/2020 sekä 63 § osaksi laissa 147/2021, sekä

lisätään lakiin uusi 9 b § seuraavasti:

6 §

Viranomaisten yleiset velvollisuudet

Tässä laissa tarkoitettujen valtion viranomaisten ja asiantuntijalaitosten sekä hyvinvointialueiden, HUS-yhtymän ja kuntien ympäristöterveydenhuollon on järjestelmällisesti torjuttava tartuntatauteja sekä varauduttava terveydenhuollon häiriötilanteisiin. Niiden on ryhdyttävä välittömiin toimiin saatuaan tiedon torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä tai sellaisen vaarasta toimialueellaan.

7 §

Valtakunnallinen torjuntatyö

Tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, joka tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja terveysministeriötä ja aluehallintovirastoja, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä hyvinvointialueilla, HUS-yhtymässä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Laitos tutkii tartuntatauteja, seuraa ja selvittää tartuntatautien ilmaantumista ja esiintymistä, kehittää niiden diagnostiikkaa, seuranta- ja torjuntaa sekä tiedottaa niistä ja antaa väestölle ohjeita tartunnan välttämiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi. Laitos huolehtii osaltaan rokotehuollosta, rokotteiden vaikutusten seuraamisesta sekä rokotteiden ja rokotusten haittavaikutusten selvittämisestä. Laitos toimii Euroopan unionin tartuntatautien epidemiologisesta seurannasta ja tartuntatautien ilmoittamisesta vastaavana kansallisena toimivaltaisena viranomaisena.

8 §

Torjuntatyö aluehallintovirastossa

Aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa alueellaan. Aluehallintovirasto valvoo, että hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä ovat varautuneet alueellisesti terveydenhuollon häiriötilanteita varten. Aluehallintovirasto valvoo torjuntatyön säännösten mukaista toteuttamista sekä kansallisten suunnitelmien ja sosiaali- ja terveysministeriön päätösten toimeenpanoa. Aluehallintovirastossa on oltava virastoon virkasuhteessa oleva tartuntataudeista vastaava lääkäri.

Aluehallintoviraston ja sen toimialueen hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetty hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi toimialueensa hyvinvointialueen, HUS-yhtymän ja yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.

Tartuntatautien torjunnan alueellisesta varautumisesta ja valmiussuunnittelusta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 50 ja 51 §:ssä.

9 §

Torjuntatyö hyvinvointialueella

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän velvollisuutena on järjestää alueellaan tässä laissa tarkoitettu tartuntatautien torjuntatyö sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain, terveydenhuoltolain (1326/2010) ja tämän lain mukaisesti. Hyvinvointialueella ja HUS-yhtymällä on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata tartuntatautien torjuntatyöstä ja siihen liittyvistä tehtävistä kaikissa järjestämisvastuulleen kuuluvissa palveluissa. Hyvinvointialueella on oltava riittävä määrä hyvinvointialueeseen virkasuhteessa olevia tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä. Hyvinvointialueella on oltava virkasuhteinen tartuntataudeista vastaava lääkäri, jonka tehtävänä on yhteensovittaa tartuntatautien torjuntatyö hyvinvointialueella. Myös HUS-yhtymällä on oltava virkasuhteinen tartuntataudeista vastaava lääkäri. Hyvinvointialueiden on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjumiseksi. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävä hyvinvointialue ja HUS-yhtymä tukee osaamisellaan muita hyvinvointialueita.

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin on otettava selvää epäillyn tai todetun tartuntataudin laadusta ja sen levinneisyydestä sekä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi. Tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluu tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Hyvinvointialue ohjaa ja tukee sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköitä ja kuntia lääketieteellisellä asiantuntemuksellaan tartuntatautien torjunnassa, kehittää alueellisesti tartuntatautien diagnostiikkaa ja hoitoa sekä selvittää epidemioita yhdessä kuntien kanssa. Hyvinvointialue ja HUS-yhtymä varautu poikkeuksellisten epidemioiden torjuntaan ja hoitoon sekä huolehtivat hoitoon liittyvien infektioiden torjunnan kehittämisestä alueensa sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän järjestämisestä ehkäisevistä palveluista tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi.

9 b §

Kuntien, hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän yhteistyö tartuntatautien torjuntatyössä

Hyvinvointialueiden, HUS-yhtymän ja kuntien on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjuntatyössä kunnan eri toimialoilla.

10 §

Tartuntatautien torjunta Puolustusvoimissa, Rajavartiolaitoksessa ja eräissä valtion laitoksissa

Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, Vankiterveydenhuollon yksikkö, valtion mielisairaalat ja valtion koulukodit sekä poliisi sen huostassa olevien osalta vastaavat tartuntatautien torjuntatyöstä osana järjestämisvastuuseensa kuuluvaa terveydenhuoltoa siten, että toiminta täyttää tässä laissa asetetut velvoitteet. Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, Vankiterveydenhuollon yksikkö ja valtion mielisairaalat voivat tehdä terveydenhuoltonsa piiriin kuuluville henkilöille tässä laissa hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tehtäviksi säädettyä henkilöä koskevat viranomaispäätökset silloin, kun henkilö ei ole lomalla tai hoidettavana muussa terveydenhuollon toimintayksikössä.

Tartuntatautien torjuntatyön järjestämisessä 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisten ja toimintayksiköiden on oltava yhteistyössä hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän kanssa ja niiden on varauduttava poikkeuksellisiin epidemioihin ottaen huomioon sosiaali- ja terveysministeriön johdolla tapahtuva varautuminen.

12 §

Torjuntatyön valvonta

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaan liittyvien tarkastusten tekemisestä, valvonnallisista seuraamuksista ja valvontaviranomaisten tiedonsaanti-oikeudesta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 luvussa.

14 §

Vapaaehtoiset terveystarkastukset ja rokotukset

Hyvinvointialueen on järjestettävä yleisiä rokotuksia ja terveystarkastuksia tartuntatautien ehkäisemiseksi. Rokotukseen tai terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

16 §

Pakollinen terveystarkastus

Virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

17 §

Hoitoon liittyvien infektioiden torjunta

Toimintayksikön johtajan on käytettävä apunaan tartuntatautien torjuntaan perehtyneitä terveydenhuollon ammattihenkilöitä ja sovitettava toimintansa yhteen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän toteuttamien toimien sekä valtakunnallisten hoitoon liittyvien infektioiden torjuntaohjelmien kanssa.

19 §

Asiantuntijalaboratorio, tiedonsaanti ja harvinaisten tutkimusten tekeminen

Tartuntatautien toteamiseksi tehtäviä harvinaisia tutkimuksia voi tarvittaessa toteuttaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lisäksi hyvinvointialue, HUS-yhtymä tai muu sovitettava taho.

20 §

Lääkärin hoitovastuun siirto ja tietojen luovutus

Taudin toteava lääkäri on ensisijaisesti vastuussa yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen potilaan ja mahdollisesti muiden tartunnan saaneiden tutkimisesta ja hoidosta. Jos hän ei voi itse tätä tehdä, hänen on siirrettävä tehtävä hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille.

Kun lääkäri siirtää 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa hoitovastuun hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, hänen on salassapitosäännösten estämättä toimitettava tälle hoidon kannalta välttämättömät tiedot.

21 §

Ilmoitus tartunnalle altistumisesta

Hoitavan lääkärin on ilmoitettava salassapitosäännösten estämättä hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, jos hän saa tietää potilaansa sairastavan tai elinaikanaan sairastaneen yleisvaarallista tai valvottavaa tartuntatautia, joka voi aiheuttaa tartunnan vaaran toiselle henkilölle.

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalla lääkärillä on tällöin oikeus ilmaiseematta tartunnanlähdetä ilmoittaa salassapitosäännösten estämättä todennäköisestä tartuntavaarasta asianomaiselle henkilölle.

23 §

Epidemian selvittäminen ja tartunnan jäljittäminen

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri selvittää paikallisia epidemioita ja tekee tartunnan jäljitystä.

Jos epidemia on levinnyt usean hyvinvointialueen alueelle, yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri tukee asiantuntemuksellaan yhteistyöalueensa hyvinvointialueita. Jos tauti on erityisen vakava tai epidemiaselvitys on

muutoin valtakunnallisesti tärkeä, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja tukee tartunnan jäljitystä ja epidemioiden selvittämistä hyvinvointialueilla sekä toteuttaa epidemiaselvityksiä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos selvittää epidemioita ja vastaa kansainvälistä yhteistyötä edellyttävästä epidemian selvityksestä ja tartunnan jäljityksestä.

24 §

Tiedonsaantioikeus epidemian havaitsemiseksi, selvittämiseksi ja tartunnan jäljittämiseksi

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella sekä hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalla lääkärillä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kunnan ja valtion terveydenhuolto-, terveydensuojelu-, eläinterveys- ja elintarvikevalvontaviranomaisilta, 18 §:ssä tarkoitetuilta laboratorioilta, yksityisiltä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköiltä ja itsenäisiltä terveydenhuollon ammatinharjoittajilta 23 §:ssä tarkoitettuun epidemian havaitsemiseen, syyn selvittämiseen ja tartunnan jäljittämiseen välttämättömät tiedot. Tiedot on annettava viivytyksettä ja korvauksetta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella, hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalla lääkärillä on oikeus saada liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetun kuljetuspalvelun ja 3 kohdassa tarkoitetun liikennepalvelun tarjoajilta, Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä säädetyiltä tahoilta sekä matkanjärjestäjiltä, majoituksen tarjoajilta ja ilma-aluksen tai muun aluksen omistajilta, haltijoilta ja käyttäjiltä hallussaan tai saatavilla olevat matkustajina olleiden henkilöiden henkilötunnukset, nimet, syntymäajat, tiedot heidän sukupuolestaan ja heidän yhteystietonsa salassapitosäännösten estämättä, jos se on epidemian leviämisen estämiseksi tai matkustajien oman terveyden suojelemiseksi välttämätöntä. Tiedot on annettava viivytyksettä ja korvauksetta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella, hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavilla lääkäreillä on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa tartuntatautien torjunnasta vastaaville viranomaisille, kunnan terveydensuojelu-, eläinterveys- ja elintarvikevalvontaviranomaisille sekä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen sellaiset epidemian selvitystä tehdessään saamansa tiedot, jotka ovat välttämättömiä mainituille viranomaisille tartuntatautien ehkäisemiseksi säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

30 §

Ilmoittaminen hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisille

Jos tartuntataudin leviämisen ehkäiseminen edellyttää kiireellisesti tässä laissa hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän toteutettavaksi säädetyjä toimenpiteitä, ilmoitusvelvollisen on salassapitosäännösten estämättä saatettava asia hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin tietoon. Ilmoitusvelvollisen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava myös epäilemästään tai toteamastaan juomaveden välityksellä leviävästä epidemiasta ja muusta elinympäristön mikrobien aiheuttamasta tartunnasta kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, eläimen levittämästä tartunnasta kuntaan virkasuhteessa olevalle eläinlääkärille sekä elintarvikkeiden välityksellä leviävästä epidemiasta kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle.

31 §

Zoonoosien ja eläintautitapausten ilmoittaminen

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava kuntaan virkasuhteessa olevalle eläinlääkärille epäilemästään, toteamastaan tai tietoonsa tulleesta zoonoosista. Ilmoitus voi sisältää ihmisille tai eläimille aiheutuvan vaaran torjumiseksi välttämättömät 29 §:ssä tarkoitetut henkilön tunnistetiedot sekä tartuntatautia ja sen tartuntatapaa koskevat tiedot.

Ruokaviraston on ilmoitettava epäilyistä tai todetusta ihmisen terveyttä vaarantavasta eläintautitapauksesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen on ilmoitettava Ruokavirastolle epäilyistä tai todetusta ihmisen terveyttä vaarantavasta vakavasta zoonoosista.

32 §

Tartuntatautirekisteri

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin on tehtävä esityksiä tietojen korjaamisesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle hyvinvointialueelle tai HUS-yhtymän alueelle rekisteröidyistä tautitapauksista laboratorion ja hoitavasta terveydenhuollon toimintayksiköstä hankkimiensa tietojen perusteella.

36 §

Hoitoon liittyvien infektioiden rekisterit

Hyvinvointialue ja HUS-yhtymä voi ylläpitää hoitoon liittyvien infektioiden rekisteriä niiden seurantaan ja torjuntaa varten. Rekisteriin talletetaan tunnistetietoina 29 §:ssä tarkoitetut tiedot. Hyvinvointialueella tai HUS-yhtymällä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta alueensa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksiköistä asiakasta tai potilasta koskevat tiedot hoitoon liittyvien infektioiden diagnooseista ja aiheuttajista sekä tartunnan kulkuun vaikuttaneista riskitekijöistä ja toimenpiteistä. Hyvinvointialue tai HUS-yhtymä voi täydentää tietoja väestötietojärjestelmästä tiedoilla potilaan asuinkunnasta ja -paikasta sekä mahdollisesta kuolemasta.

Terveidenhuollon toimintayksikön ja sosiaalihuollon toimintayksikön on annettava salassapitosäännösten estämättä tiedot Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle ja hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille harvinaisesta ja vakavasta hoitoon liittyvien infektioiden ja mikrobilääkkeille erityisen vastustuskykyisten mikrobien aiheuttamasta epidemiasta ja epidemiaepäilyistä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen on ilmoitettava Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkeaineen epäillään aiheuttavan tartuntoja. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen sekä aluehallintoviraston on ilmoitettava Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkinnällisen laitteen epäillään aiheuttavan tartuntoja.

37 §

Lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajien rekisteri

Hyvinvointialue ja HUS-yhtymä ylläpitävät alueellista rekisteriä lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajista näiden mikrobien esiintymisen seuraamiseksi ja niiden leviämisen ehkäisemiseksi sekä rekisteriin merkittyjen henkilöiden oman hoidon tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi.

39 §

Tapauskohtaiset rekisterit

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, hyvinvointialue, HUS-yhtymä, sosiaalihuollon toimintayksikkö ja terveydenhuollon toimintayksikkö voivat perustaa tautitapaukseen tai rajoitettuun väestön terveyttä uhkaavaan epidemiaan liittyvän henkilörekisterin yleisvaarallisen tai valvottavan tartuntataudin taikka muun tartuntataudin jäljitystä varten tai mikrobikantajuuden ja perustellusti altistuneiksi epäiltyjen seurantaa varten, jos se on välttämätöntä sairastuneiden hoidon järjestämiseksi kiireellisesti ja taudin leviämisen ehkäisemiseksi. Rekisteriin voidaan tallettaa tietoja sairastuneista sekä tartunnalle perustellusti altistuneiksi epäillyistä henkilöistä 29 §:n mukaisesti.

40 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Edellä 32, 33, 36, 37 ja 39 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin talletetut henkilötiedot on pidettävä salassa. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi kuitenkin salassapitosäätöjen estämättä luovuttaa valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä ja tapauskohtaisesta rekisteristä aluehallintoviraston tartuntataudeista vastaavalle lääkärielle, hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärielle asianomaisen aluehallintoviraston, hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän aluetta koskevia tietoja siinä laajuudessa kuin se on tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä.

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi salassapitosäätöjen estämättä luovuttaa 1 momentin nojalla valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä saamia tietoja veripalvelulain (197/2005) 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettulle veripalvelulaitokselle tai 3 kohdassa tarkoitettulle verikeskukselle siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä veren välityksellä leviävän tartunnan ehkäisemiseksi sekä kudos- ja elinsiirtoja toteuttavalle terveydenhuollon toimintayksikölle siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä siirännäisen välityksellä leviävän tartunnan ehkäisemiseksi.

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi salassapitosäätöjen estämättä luovuttaa lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajien rekisteristä saamia henkilöä koskevia tietoja myös toiselle terveydenhuollon toimintayksikölle sekä henkilöä hoitavalle terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksikölle siinä laajuudessa kuin se on tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi ja henkilön tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi välttämätöntä.

43 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 29 §:ssä tarkoitettusta tartuntatauti-ilmoituksen sisällöstä sekä mikrobikantojen ja näytteiden liittämisestä ilmoitukseen, 33 §:n mukaisista otos seurannalla seurattavista taudeista ja oireyhtymistä, 36 §:ssä tarkoitetuista hoitoon liittyvistä infektioista sekä 38 §:ssä tarkoitettua yhdistämisaikavälistä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään poikkeuksista 28 §:ssä tarkoitettua tartuntatauti-ilmoituksen tekemisestä, mainitussa pykälässä tarkoitettuihin muiden tartuntatauti-ilmoitettavien mikrobilöydökset ja mikrobien lääkeherkkyydet, 30 ja 31 §:ssä tarkoitettuihin kuntaan virkasuhteessa olevalle eläinlääkärille ilmoitettavat taudit ja 37 §:ssä tarkoitettuihin lääkkeille erittäin vastustuskykyiset mikrobit.

44 §

Kansallinen rokotushjelma

Hyvinvointialueen on järjestettävä kansallisen rokotushjelman mukaiset rokotukset. Rokotukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

45 §

Muut vapaaehtoiset rokotukset

Hyvinvointialueen on järjestettävä valtioneuvoston päättämät yleiset vapaaehtoiset rokotukset ja sellaiset lääkärin määräyksen perusteella tartuntatauti ehkäisyyn käytettävät rokotukset, jotka eivät kuulu 44 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen rokotushjelmaan.

47 §

Pakollinen rokotus

Hyvinvointialueen on järjestettävä 1 momentissa tarkoitettu pakollinen rokotus.

49 §

Yleinen rokotus työterveyshuollossa sekä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksiköissä

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin rokotuksiin on sovitettava yhteen hyvinvointialueen toteuttaman rokotustoiminnan kanssa.

56 §

Terveystilanteen selvitys salmonellatartunnasta työtehtävää varten

Ennen kuin työntekijä on esittänyt 1 momentissa tarkoitettua salmonellatartuntaa koskevan selvityksen, hän ei saa toimia:

1) elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitettua elintarvikehuoneistossa tehtävässä, jossa hän käsittelee pakkaamattomia kuumentamattomina tarjottavia elintarvikkeita;

57 §

Työstä, varhaiskasvatuksesta ja oppilaitoksesta poissaolosta päättäminen

Jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämistä ei voida estää muilla toimenpiteillä, virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen tautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön työstä, varhaiskasvatuksesta tai oppilaitoksesta poissaolosta yhtäjaksoisesti yhteensä enintään kahden kuukauden ajaksi. Päätös on välittömästi kumottava, kun asianomainen ei ole enää tartuntavaarallinen.

Virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää 1 momentissa säädettyä aikaa jatkettavaksi enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos edellytykset ovat edelleen olemassa.

58 §

Laajaan tartunnanvaaraan liittyvät toimenpiteet

Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi ensisijaisesti päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Jos muu kuin 1 momentissa tarkoitettu tartuntatauti aiheuttaa laajaa tartunnan vaaraa, hyvinvointialueen tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi alueellaan ensisijaisesti päättää oppilaitosten ja päiväkotien sulkemisesta, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen ehkäisemiseksi. Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

59 §

Tilojen ja tuotteiden puhdistus ja tavaran hävittäminen

Kun tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää toimeenpantavaksi puhdistuksia ja desinfiointeja. Jos puhdistus tai desinfiointi esineen arvo huomioon ottaen tulee suhteettoman kalliiksi, voidaan tehdä päätös esineen hävittämisestä.

60 §

Karanteeni

Jos yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen vaara on ilmeinen eikä taudin leviämistä voida muulla tavoin estää, virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää henkilön karanteenista enintään yhden kuukauden ajaksi. Päätös karanteenista voidaan tehdä henkilölle, jonka on todettu tai perustellusti epäilty altistuneen yleisvaaralliselle tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillylle tartuntataudille.

Virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen karanteenista myös 1 momentissa tarkoitetun henkilön tahdosta riippumatta.

61 §

Tavaran karanteeni

Virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen matkatavaran, kontin tai muun tavaran karanteenista enintään kahdeksi kuukaudeksi, jos yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen vaara on ilmeinen eikä sitä voida tavaran puhdistuksella tai desinfioinnilla tai muilla toimenpiteillä estää.

62 §

Karanteenin jatkaminen ja lopettaminen

Virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen henkilön karanteenin jatkamisesta enintään kuukaudella ja tavaran karanteenin jatkamisesta enintään kolmella kuukaudella, jos 60 tai 61 §:n mukaiset edellytykset ovat edelleen olemassa.

Karanteeni on lopetettava heti, kun 60 tai 61 §:n mukaisia edellytyksiä ei enää ole. Karanteenin lopettamisesta päättää virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

63 §

Eristäminen

Virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää yleisvaaralliseen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäiltyyn tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön eristämisestä enintään kahden kuukauden

ajaksi, jos taudin leviämisen vaara on ilmeinen ja taudin leviämistä ei voida estää muilla toimenpiteillä. Päätöksen tehneen lääkärin on annettava eristettävälle henkilölle ja häntä hoitaville työntekijöille tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi välttämättömät ohjeet.

Virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen eristämisestä myös 1 momentissa tarkoitetun henkilön tahdosta riippumatta.

64 §

Välttämättömän sairaanhoidon toteuttaminen eristämisen aikana

Tahdosta riippumattoman hoidon antamisesta päättää virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

65 §

Lääkityksen antaminen vastustuksesta huolimatta eristämisen aikana

Päätöksen lääkityksen antamisesta vastustuksesta huolimatta tekee virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

66 §

Eristämisen jatkaminen ja lopettaminen

Virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää henkilön eristämisen jatkamisesta enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos edellytykset ovat edelleen olemassa.

Eristäminen on lopetettava heti, kun 63 §:n mukaisia edellytyksiä ei enää ole. Eristämisen lopettamisesta päättää virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

67 §

Karanteeni ja eristäminen ulkopuolelta lukittavassa tilassa

Päätöksen oven ulkopuolelta lukitsemisesta tekee virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

68 §

Olosuhteet karanteenin ja eristämisen aikana

Karanteeni ja eristäminen toteutetaan ensisijaisesti yhteisymmärryksessä henkilön kanssa tämän asunnossa, terveydenhuollon toimintayksikössä, ympärivuorokautisia asumispalveluja tarjoavassa sosiaalihuollon toimintayksikössä, perhekodissa, turvapaikanhakijoiden vastaanotto-keskuksessa tai muussa karanteeni- tai eristämispäätöksen tekijän hyväksymässä ja osoittamassa paikassa, jossa sairastuneen tarvitsema hoito voidaan varmistaa. Jos karanteeni- tai eris-

tämissä päätös tehdään henkilön tahdosta riippumatta, karanteeni tai eristäminen toteutetaan terveydenhuollon toimintayksikössä, ympärivuorokautisia asumispalveluja tarjoavassa sosiaali-
huollon toimintayksikössä, perhekodissa tai turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksessa.
Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän on tarvittaessa järjestettävä karanteeniin tai eristykseen
määrätylle asianmukainen karanteeni- tai eristämispaiikka ja huolehdittava myös karanteeniin
tai eristykseen määrätyn ruokahuollosta.

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän on huolehdittava, että käytettävissä on riittävä määrä ka-
ranteeniin ja eristämiseen sopivia tiloja ja tarvittavia suojavälineitä.

69 §

Tapaamisen rajoittaminen karanteenin ja eristämisen aikana

Päätöksen tapaamisoikeuden rajoittamisesta tekee virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-
yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

70 §

Kiireellinen päätös rajoitetoimenpiteestä

Muu kuin 60—67 tai 69 §:ssä tarkoitettu julkisessa terveydenhuollossa toimiva laillistettu
lääkäri voi kiireellisessä tapauksessa päättää henkilön tai tavaran karanteenista taikka henkilön
eristämisestä tai päättää välttämättömän sairaanhoidon toteuttamisesta, lääkityksen antamisesta
henkilön vastustuksesta huolimatta tai tapaamisen rajoittamisesta enintään kolmeksi päiväksi,
jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi ja jos hän suorittamansa tutkimuk-
sen perusteella toteaa, että päätöksen tekemisen edellytykset ovat olemassa. Päätös on saatettava
niin pian kuin olosuhteet sallivat hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän virkasuhteisen tartunta-
taudeista vastaavan lääkärin vahvistettavaksi.

71 §

Äkillinen vakava terveysvaara

Jos pikaiset toimenpiteet ovat tarpeen yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäil-
lyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi, sosiaali- ja terveysministeriö, aluehallintovirasto ja
hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin toimialueel-
laan voivat tehdä niitä koskevat välttämättömät 60, 61 ja 63 §:n mukaiset päätökset virkasuh-
teisen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin sijasta.

78 §

Valtion rahoitus hyvinvointialueille

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan
hyvinvointialueiden rahoituksesta annettua lakia (617/2021), jollei lailla toisin säädetä.

79 §

Valtion osallistuminen erityisiin kustannuksiin

Valtion osallistumisesta tartuntatautien torjunnassa tarvittavan valmiuden ylläpitämisen ja terveydenhuollon erityistilanteiden hoidon kustannuksiin säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 52 §:ssä.

80 §

Asiakasmaksut

Tartuntatautien torjunnasta, tutkimuksesta, hoidosta ja lääkkeistä hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän terveydenhuollossa perittävistä maksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992).

81 §

Rokotteiden maksuttomuus

Hyvinvointialue, HUS-yhtymä ja valtioneuvoston 49 §:n nojalla päättämät rokotuksen järjestäjät saavat 44 §:n 1 momentin, 45 §:n 1 momentin ja 47 §:n mukaisiin rokotuksiin käytettävät rokotteet maksutta. Valtio vastaa aiheutuneista kustannuksista.

83 §

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän korvausvelvollisuus

Omistajalla on oikeus saada hyvinvointialueelta tai HUS-yhtymältä korvaus esineestä, joka tartuntataudin leviämisen estämiseksi on viranomaisten määräyksestä hävitetty tai käsitelty siten, että se on pilaantunut tai vahingoittunut. Korvauksena suoritetaan esineen arvo tai arvonalennus.

Korvausta ei suoriteta esineestä, jonka arvo on vähäinen, ellei tähän ole erityisen painavaa syytä.

Edellä 82 §:ssä tarkoitettulla henkilöllä on oikeus saada hyvinvointialueelta tai HUS-yhtymältä korvaus hänelle aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta, jos hän ei ole kyennyt sitä välttämään toimenpitein, joita häneltä on voitu kohtuudella edellyttää, ja jota ei korvata mainitun pykälän nojalla.

89 §

Virka-apu

Jos Terveysten ja hyvinvoinnin laitos, aluehallintovirasto, tartuntatautien torjunnasta vastaava hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän toimitus tai taikka hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri toteaa, että yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämistä ei voida muulla tavoin estää, poliisin, pelastusviranomaisen, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen tai Tullin on annettava tämän pyynnöstä virka-apua. Virka-avun antamisen edellytyksenä on, että se ei vaaranna virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 22.9.2022

Pääministeri

Sanna Marin

Perhe- ja peruspalveluministeri Aki Lindén

Laki

tartuntatautilain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan tartuntatautilain (1227/2016) 32 §:n 3 momentti sekä
muutetaan 6 §, 7 §:n 2 momentti, 8—10 §, 12 §:n 4 momentti, 14 §, 16 §:n 2 momentti, 17 §:n 3 momentti, 19 §:n 3 momentti, 20, 21 ja 23 §, 24 §:n 2—4 momentti, 30 §:n otsikko ja 1 momentti, 31 §, 32 §:n 2 momentti, 36 §:n 3 ja 4 momentti, 37 §:n 1 momentti, 39 §:n 1 momentti, 40 ja 43 §, 44 §:n 2 momentti, 45 §:n 2 momentti, 47 §:n 2 momentti, 49 §:n 3 momentti, 56 §:n 2 momentti, 57 §:n 1 ja 2 momentti, 58 §:n 1 ja 2 momentti, 59—63 §, 64 §:n 3 momentti, 65 §:n 2 momentti, 66 §, 67 §:n 3 momentti, 68 §:n 2 ja 3 momentti, 69 §:n 2 momentti, 70, 71 ja 78 §, 79 §:n 1 momentti, 80, 81 ja 83 § sekä 89 §:n 1 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 16 §:n 2 momentti laissa 224/2021, 24 §:n 2—4 momentti, 57 §:n 1 ja 2 momentti, 68 §:n 2 ja 3 momentti sekä 89 §:n 1 momentti laissa 147/2021, 60 § osaksi laissa 555/2020 sekä 63 § osaksi laissa 147/2021, sekä
lisätään lakiin uusi 9 b § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Viranomaisten yleiset velvollisuudet

Viranomaisten yleiset velvollisuudet

Tässä laissa tarkoitettujen valtion viranomaisten ja asiantuntijalaitosten sekä kuntien ja kuntayhtymien on järjestelmällisesti torjuttava tartuntatauteja sekä varauduttava terveydenhuollon häiriötilanteisiin. Niiden on ryhdyttävä välittömiin toimiin saatuaan tiedon torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä tai sellaisen vaarasta toimialueellaan.

Tässä laissa tarkoitettujen valtion viranomaisten ja asiantuntijalaitosten sekä *hyvinvointialueiden, HUS-yhtymän ja kuntien ympäristöterveydenhuollon* on järjestelmällisesti torjuttava tartuntatauteja sekä varauduttava terveydenhuollon häiriötilanteisiin. Niiden on ryhdyttävä välittömiin toimiin saatuaan tiedon torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä tai sellaisen vaarasta toimialueellaan.

7 §

7 §

Valtakunnallinen torjuntatyö

Valtakunnallinen torjuntatyö

Tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, joka tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja terveysministeriötä ja aluehal-

Tartuntatautien torjunnan kansallisena asiantuntijalaitoksena toimii Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, joka tukee asiantuntemuksellaan sosiaali- ja terveysministeriötä ja aluehal-

lintovirastoja, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä kunnissa, sairaanhoitopiirien kuntayhtymissä ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Laitos tutkii tartuntatauteja, seuraa ja selvittää tartuntatautien ilmaantumista ja esiintymistä, kehittää niiden diagnostiikkaa, seurantaa ja torjuntaa sekä tiedottaa niistä ja antaa väestölle ohjeita tartunnan välttämiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi. Laitos huolehtii osaltaan rokotehuollosta, rokotteiden vaikutusten seuraamisesta sekä rokotteiden ja rokotusten haittavaikutusten selvittämisestä. Laitos toimii Euroopan unionin tartuntatautien epidemiologisesta seurannasta ja tartuntatautien ilmoittamisesta vastaavana toimivaltaisena viranomaisena.

8 §

Torjuntatyö aluetasolla

Aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa alueellaan. Aluehallintovirasto valvoo, että sairaanhoitopiirien kuntayhtymät ovat varautuneet alueellisesti terveydenhuollon häiriötilanteita varten. Aluehallintovirasto valvoo torjuntatyön säännösten mukaista toteuttamista sekä kansallisten suunnitelmien ja sosiaali- ja terveysministeriön päätösten toimeenpanoa. Aluehallintovirastossa on oltava virastoon virkasuhteessa oleva tartuntataudeista vastaava lääkäri.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ohjaa ja valvoo kuntia ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköitä lääketieteellisellä asiantuntemuksellaan tartuntatautien torjunnassa, kehittää alueellisesti tartuntatautien diagnostiikkaa ja hoitoa sekä selvittää epidemioita yhdessä kuntien kanssa. Sairaanhoitopiiri varautuu poikkeuksellisten epidemioiden torjuntaan ja hoitoon sekä huolehtii hoitoon liittyvien infektioiden torjunnan kehittämisestä alueensa sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymässä on oltava kuntayhtymään

lintovirastoja, ylläpitää tartuntatautien torjuntaa palvelevia valtakunnallisia epidemiologisia seurantajärjestelmiä sekä ohjaa ja tukee tartuntatautien torjuntatyötä *hyvinvointialueilla, HUS-yhtymässä* ja sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä. Laitos tutkii tartuntatauteja, seuraa ja selvittää tartuntatautien ilmaantumista ja esiintymistä, kehittää niiden diagnostiikkaa, seurantaa ja torjuntaa sekä tiedottaa niistä ja antaa väestölle ohjeita tartunnan välttämiseksi ja leviämisen ehkäisemiseksi. Laitos huolehtii osaltaan rokotehuollosta, rokotteiden vaikutusten seuraamisesta sekä rokotteiden ja rokotusten haittavaikutusten selvittämisestä. Laitos toimii Euroopan unionin tartuntatautien epidemiologisesta seurannasta ja tartuntatautien ilmoittamisesta vastaavana *kansallisena* toimivaltaisena viranomaisena.

8 §

Torjuntatyö aluehallintovirastossa

Aluehallintovirasto sovittaa yhteen ja valvoo tartuntatautien torjuntaa alueellaan. Aluehallintovirasto valvoo, että *hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä* ovat varautuneet alueellisesti terveydenhuollon häiriötilanteita varten. Aluehallintovirasto valvoo torjuntatyön säännösten mukaista toteuttamista sekä kansallisten suunnitelmien ja sosiaali- ja terveysministeriön päätösten toimeenpanoa. Aluehallintovirastossa on oltava virastoon virkasuhteessa oleva tartuntataudeista vastaava lääkäri.

virkasuhteessa oleva tartuntataudeista vastaava lääkäri.

Aluehallintoviraston ja sen toimialueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetty hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi sairaanhoitopiirin kuntayhtymän, erityisvastuualueen ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta. Tartuntatautien torjunnan alueellinen varautuminen ja valmiussuunnittelu toteutetaan siten kuin terveydenhuoltolain (1326/2010) 38 §:ssä säädetään ottaen huomioon myös työterveyshuollon ja yksityisen terveydenhuollon toiminta.

9 §

Torjuntatyö kunnassa

Kunnan velvollisuutena on järjestää alueellaan tässä laissa tarkoitettu tartuntatautien vastustamistyö osana kansanterveystyötä siten kuin kansanterveyslaissa (66/1972), terveydenhuoltolaissa (1326/2010) ja tässä laissa säädetään. Kunnassa on oltava kuntaan virkasuhteessa oleva tartuntataudeista vastaava lääkäri. Terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavan lääkärin on otettava selvää epäillyn tai todetun tartuntataudin laadusta ja sen levinneisyydestä sekä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin taudin leviämisen estämiseksi. Tartuntatautien vastustamistyöhön kuuluu tässä laissa tartuntatautien ehkäisy, varhaistointaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin kunnan järjestämistä ehkäisevistä palveluista tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi.

Aluehallintoviraston ja sen toimialueen *hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän* on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjunnassa. Aluehallintovirasto tekee tässä laissa säädetty hallinnolliset päätökset käyttäen hyväksi *toimialueensa hyvinvointialueen, HUS-yhtymän ja yliopistollista sairaalaa ylläpitävän hyvinvointialueen sekä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntemusta.*

Tartuntatautien torjunnan *alueellisesta varautumisesta ja valmiussuunnittelusta säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 50 ja 51 §:ssä.*

9 §

Torjuntatyö hyvinvointialueella

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän velvollisuutena on järjestää alueellaan tässä laissa tarkoitettu tartuntatautien torjuntatyö sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain, terveydenhuoltolain (1326/2010) ja tämän lain mukaisesti. Hyvinvointialueella ja HUS-yhtymällä on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata tartuntatautien torjuntatyöstä ja siihen liittyvistä tehtävistä kaikissa järjestämisvastuulleen kuuluvissa palveluissa. Hyvinvointialueella on oltava riittävä määrä hyvinvointialueeseen virkasuhteessa olevia tartuntataudeista vastaavia lääkäreitä. Hyvinvointialueella on oltava virkasuhteinen tartuntataudeista vastaava lääkäri, jonka tehtävänä on yhteensovittaa tartuntatautien torjuntatyö hyvinvointialueella. Myös HUS-yhtymällä on oltava virkasuhteinen tartuntataudeista vastaava lääkäri. Hyvinvointialueiden on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjumiseksi. Yliopistollista sairaalaa ylläpitävä hyvinvointialue ja HUS-yhtymä tukee osaamisellaan muita hyvinvointialueita.

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin on otettava selvää epäillyn tai todetun tartuntataudin laadusta ja sen levinneisyydestä sekä ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin taudin leviämisen

estämiseksi. Tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluu tartuntatautien ehkäisy, varhaistoteaminen ja seuranta, epidemian selvittämiseksi tai torjumiseksi tarvittavat toimenpiteet sekä tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi epäillyn tutkimus, hoito ja lääkinnällinen kuntoutus sekä hoitoon liittyvien infektioiden torjunta.

Hyvinvointialue ohjaa ja tukee sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköitä ja kuntia lääketieteellisellä asiantuntemuksellaan tartuntatautien torjunnassa, kehittää alueellisesti tartuntatautien diagnostiikkaa ja hoitoa sekä selvittää epidemioita yhdessä kuntien kanssa. *Hyvinvointialue ja HUS-yhtymä* varautuvat poikkeuksellisten epidemioiden torjuntaan ja hoitoon sekä huolehtivat hoitoon liittyvien infektioiden torjunnan kehittämisestä alueensa sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköissä.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä *hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän* järjestämistä ehkäisevistä palveluista tartuntatautien leviämisen ehkäisemiseksi.

(Uusi)

9 b §

Kuntien, hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän yhteistyö tartuntatautien torjuntatyössä

Hyvinvointialueiden, HUS-yhtymän ja kuntien on tehtävä yhteistyötä tartuntatautien torjuntatyössä kunnan eri toimialoilla.

10 §

10 §

Tartuntatautien torjunta puolustusvoimissa, Rajavartiolaitoksessa ja eräissä valtion laitoksissa

Tartuntatautien torjunta Puolustusvoimissa, Rajavartiolaitoksessa ja eräissä valtion laitoksissa

Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, Vankiterveydenhuollon yksikkö, valtion mielisairaalat ja valtion koulukodit ja poliisi sen huostassa olevien osalta vastaavat tartuntatautien torjuntatyöstä osana järjestämisvastuuseensa kuuluvaa terveydenhuoltoa siten, että toiminta täyttää tässä laissa asetetut velvoitteet. Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, Vankiterveydenhuollon yksikkö ja valtion mielisairaalat

Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, Vankiterveydenhuollon yksikkö, valtion mielisairaalat ja valtion koulukodit sekä poliisi sen huostassa olevien osalta vastaavat tartuntatautien torjuntatyöstä osana järjestämisvastuuseensa kuuluvaa terveydenhuoltoa siten, että toiminta täyttää tässä laissa asetetut velvoitteet. Puolustusvoimat, Rajavartiolaitos, Van-

Voimassa oleva laki

voivat tehdä terveydenhuoltonsa piiriin kuuluville henkilöille tässä laissa kunnan tehtäviksi säädetty henkilöä koskevat viranomaispäätökset silloin, kun henkilö ei ole lomalla tai hoidettavana muussa terveydenhuollon toimintayksikössä.

Tartuntatautien torjuntatyön järjestämisessä 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisten ja toimintayksiköiden on oltava yhteistyössä alueen sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän ja kunnan kanssa, ja niiden on varauduttava poikkeuksellisiin epidemioihin ottaen huomioon sosiaali- ja terveysministeriön johdolla tapahtuvan varautumisen.

12 §

Torjuntatyön valvonta

Kunnallisen sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaan liittyvien tarkastusten tekemisestä, valvonnallisista seuraamuksista ja valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeudesta säädetään kansanterveyslain 42–44 §:ssä, erikoissairaanhoitolain (1062/1989) 51–53 ja 58 §:ssä, mielenterveyslain (1116/1990) 33 a–33 c §:ssä, sosiaalihuoltolain (710/1982) 55–57 §:ssä ja kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977) 75–77 §:ssä.

14 §

Vapaaehtoiset terveystarkastukset ja rokotukset

Kunnan on järjestettävä yleisiä rokotuksia ja terveystarkastuksia tartuntatautien ehkäisemiseksi. Rokotukseen tai terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Ehdotus

kiterveydenhuollon yksikkö ja valtion mielisairaalat voivat tehdä terveydenhuoltonsa piiriin kuuluville henkilöille tässä laissa *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tehtäviksi säädetty henkilöä koskevat viranomaispäätökset silloin, kun henkilö ei ole lomalla tai hoidettavana muussa terveydenhuollon toimintayksikössä.

Tartuntatautien torjuntatyön järjestämisessä 1 momentissa tarkoitettujen viranomaisten ja toimintayksiköiden on oltava yhteistyössä *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* kanssa ja niiden on varauduttava poikkeuksellisiin epidemioihin ottaen huomioon sosiaali- ja terveysministeriön johdolla tapahtuva varautuminen.

12 §

Torjuntatyön valvonta

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän sosiaali- ja terveydenhuollon valvontaan liittyvien tarkastusten tekemisestä, valvonnallisista seuraamuksista ja valvontaviranomaisten tiedonsaantioikeudesta säädetään *sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 6 luvussa*.

14 §

Vapaaehtoiset terveystarkastukset ja rokotukset

Hyvinvointialueen on järjestettävä yleisiä rokotuksia ja terveystarkastuksia tartuntatautien ehkäisemiseksi. Rokotukseen tai terveystarkastukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

16 §

Pakollinen terveystarkastus

Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

17 §

Hoitoon liittyvien infektioiden torjunta

Toimintayksikön johtajan on käytettävä apunaan tartuntatautiin torjuntaan perehtyneitä terveydenhuollon ammattihenkilöitä ja sovitettava toimintansa yhteen kunnan tai kuntayhtymän toteuttamien toimien sekä valtakunnallisten hoitoon liittyvien infektioiden torjuntaohjelmien kanssa.

19 §

Asiantuntijalaboratorio, tiedonsaanti ja harvinaisten tutkimusten tekeminen

Tartuntatautiin toteamiseksi tehtäviä harvinaisia tutkimuksia voi tarvittaessa toteuttaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lisäksi erityisvastuualue, sairaanhoitopiirin kuntayhtymä tai muu sovitettava taho.

20 §

Lääkärin hoitovastuun siirto ja tietojen luovutus

Taudin toteava lääkäri on ensisijaisesti vastuussa yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen potilaan ja mahdollisesti muiden tartunnan saaneiden tutkimisesta ja hoidosta. Jos hän ei voi itse tätä tehdä, hän

16 §

Pakollinen terveystarkastus

Virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä yksittäistä henkilöä koskevan päätöksen pakollisesta terveystarkastuksesta, jos se on yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi välttämätöntä.

17 §

Hoitoon liittyvien infektioiden torjunta

Toimintayksikön johtajan on käytettävä apunaan tartuntatautiin torjuntaan perehtyneitä terveydenhuollon ammattihenkilöitä ja sovitettava toimintansa yhteen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* toteuttamien toimien sekä valtakunnallisten hoitoon liittyvien infektioiden torjuntaohjelmien kanssa.

19 §

Asiantuntijalaboratorio, tiedonsaanti ja harvinaisten tutkimusten tekeminen

Tartuntatautiin toteamiseksi tehtäviä harvinaisia tutkimuksia voi tarvittaessa toteuttaa Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen lisäksi *hyvinvointialue, HUS-yhtymä* tai muu sovitettava taho.

20 §

Lääkärin hoitovastuun siirto ja tietojen luovutus

Taudin toteava lääkäri on ensisijaisesti vastuussa yleisvaaralliseen tai valvottavaan tartuntatautiin sairastuneen potilaan ja mahdollisesti muiden tartunnan saaneiden tutkimisesta ja hoidosta. Jos hän ei voi itse tätä tehdä, hänen on siirrettävä tehtävä *hyvinvointialueen*

nen on siirrettävä tehtävä kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille.

Kun lääkäri siirtää 1 momentissa tarkoitussa tapauksessa hoitovastuun kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, hänen on salassapitosäännösten estämättä toimitettava tälle hoidon kannalta välttämättömät tiedot.

21 §

Ilmoitus tartunnalle altistumisesta

Hoitavan lääkärin on ilmoitettava salassapitosäännösten estämättä kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, jos hän saa tietää potilaansa sairastavan tai elinaikanaan sairastaneen yleisvaarallista tai valvottavaa tartuntautia, joka voi aiheuttaa tartunnan vaaran toiselle henkilölle.

Kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaavalla lääkärillä on tällöin oikeus ilmaisematta tartunnanlähdetä ilmoittaa salassapitosäännösten estämättä todennäköisestä tartuntavaarasta asianomaiselle henkilölle.

23 §

Epidemian selvittäminen ja tartunnan jäljittäminen

Kunnan tartuntataudeista vastaava lääkäri selvittää paikallisia epidemioita ja tekee tartunnan jäljitystä.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri ohjaa sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alueella epidemioiden selvitystä ja tartunnan jäljittämistä sekä toteuttaa laajalle levinneen epidemian selvittämistä yhteistyössä kuntien kanssa.

Jos epidemia on levinnyt usean sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alueelle, tauti on erityisen vakava tai epidemiaselvitys on muutoin valtakunnallisesti tärkeä, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja tukee tartunnan jäljitystä ja epidemioiden selvittämistä kunnissa ja

tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille.

Kun lääkäri siirtää 1 momentissa tarkoitussa tapauksessa hoitovastuun *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, hänen on salassapitosäännösten estämättä toimitettava tälle hoidon kannalta välttämättömät tiedot.

21 §

Ilmoitus tartunnalle altistumisesta

Hoitavan lääkärin on ilmoitettava salassapitosäännösten estämättä *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaavalle lääkärille, jos hän saa tietää potilaansa sairastavan tai elinaikanaan sairastaneen yleisvaarallista tai valvottavaa tartuntautia, joka voi aiheuttaa tartunnan vaaran toiselle henkilölle.

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalla lääkärillä on tällöin oikeus ilmaisematta tartunnanlähdetä ilmoittaa salassapitosäännösten estämättä todennäköisestä tartuntavaarasta asianomaiselle henkilölle.

23 §

Epidemian selvittäminen ja tartunnan jäljittäminen

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri selvittää paikallisia epidemioita ja tekee tartunnan jäljitystä.

Jos epidemia on levinnyt usean *hyvinvointialueen* alueelle, *yliopistollista sairaalaa* ylläpitävän *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri tukee asiantuntemuksellaan yhteistyöalueensa *hyvinvointialueita*. Jos tauti on erityisen vakava tai epidemiaselvitys on muutoin valtakunnallisesti tärkeä, Terveiden ja hyvinvoinnin laitos ohjaa ja tukee tartunnan jäljitystä ja epidemioiden selvittämistä *hyvinvointialueilla* sekä toteuttaa epidemiaselvityksiä. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos selvittää epidemioita ja

sairaanhoidopiirien kuntayhtymien alueella sekä toteuttaa epidemiaselvityksiä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos selvittää epidemioita ja vastaa kansainvälistä yhteistyötä edellyttävästä epidemian selvityksestä ja tartunnan jäljityksestä.

vastaa kansainvälistä yhteistyötä edellyttävästä epidemian selvityksestä ja tartunnan jäljityksestä.

24 §

24 §

Tiedonsaantioikeus epidemian havaitsemiseksi, selvittämiseksi ja tartunnan jäljittämiseksi

Tiedonsaantioikeus epidemian havaitsemiseksi, selvittämiseksi ja tartunnan jäljittämiseksi

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella sekä sairaanhoidopiirin kuntayhtymän ja kunnan tartuntataudeista vastaavalla lääkäriä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kunnan ja valtion terveydenhuolto-, terveydensuojelu-, eläinlääkintä- ja elintarvikevalvontaviranomaisilta, 18 §:ssä tarkoitetuilta laboratorioilta, yksityisiltä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköiltä ja itsenäisiltä terveydenhuollon ammatinharjoittajilta 23 §:ssä tarkoitettuun epidemian havaitsemiseen, syyn selvittämiseen ja tartunnan jäljittämiseen välttämättömät tiedot. Tiedot on annettava viivytyksettä ja korvauksetta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella sekä *hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaavalla lääkäriä on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada kunnan ja valtion terveydenhuolto-, terveydensuojelu-, *eläinterveys-* ja elintarvikevalvontaviranomaisilta, 18 §:ssä tarkoitetuilta laboratorioilta, yksityisiltä sosiaalihuollon ja terveydenhuollon toimintayksiköiltä ja itsenäisiltä terveydenhuollon ammatinharjoittajilta 23 §:ssä tarkoitettuun epidemian havaitsemiseen, syyn selvittämiseen ja tartunnan jäljittämiseen välttämättömät tiedot. Tiedot on annettava viivytyksettä ja korvauksetta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella *sekä* sairaanhoidopiirin kuntayhtymän ja kunnan tartuntataudeista vastaavalla lääkäriä on oikeus saada liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetun kuljetuspalvelun ja 3 kohdassa tarkoitetun liikennepalvelun tarjoajilta, Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä säädettyiltä tahoilta sekä matkanjärjestäjiltä, majoituksen tarjoajilta ja ilma-aluksen tai muun aluksen omistajilta, haltijoilta ja käyttäjiltä hallussaan tai saatavilla olevat matkustajina olleiden henkilöiden henkilötunnukset, nimet, syntymäajat, tiedot heidän sukupuolestaan ja heidän yhteystietonsa salassapitosäännösten estämättä, jos se on epidemian leviämisen estämiseksi tai matkustajien oman terveyden suojelemiseksi välttämätöntä. Tiedot on annettava viivytyksettä ja korvauksetta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksella, *hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaavalla lääkäriä on oikeus saada liikenteen palveluista annetun lain (320/2017) 2 §:n 1 kohdassa tarkoitetun kuljetuspalvelun ja 3 kohdassa tarkoitetun liikennepalvelun tarjoajilta, Ahvenanmaan maakunnan vastaavassa lainsäädännössä säädettyiltä tahoilta sekä matkanjärjestäjiltä, majoituksen tarjoajilta ja ilma-aluksen tai muun aluksen omistajilta, haltijoilta ja käyttäjiltä hallussaan tai saatavilla olevat matkustajina olleiden henkilöiden henkilötunnukset, nimet, syntymäajat, tiedot heidän sukupuolestaan ja heidän yhteystietonsa salassapitosäännösten estämättä, jos se on epidemian leviämisen estämiseksi tai matkustajien oman terveyden suojelemiseksi välttämätöntä. Tiedot on annettava viivytyksettä ja korvauksetta.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella sekä sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän ja kunnan tartuntataudeista vastaavilla lääkäreillä on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa tartuntatautien torjunnasta vastaaville viranomaisille, kunnan terveydensuojelu- ja elintarvikevalvontaviranomaisille sekä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen sellaiset epidemian selvitystä tehdessään saamansa tiedot, jotka ovat välttämättömiä mainituille viranomaisille tässä laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksella, *hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaavilla lääkäreillä on salassapitosäännösten estämättä oikeus luovuttaa tartuntatautien torjunnasta vastaaville viranomaisille, kunnan terveydensuojelu-, *eläinterveys-* ja elintarvikevalvontaviranomaisille sekä Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskukseen sellaiset epidemian selvitystä tehdessään saamansa tiedot, jotka ovat välttämättömiä mainituille viranomaisille *tartuntatautien ehkäisemiseksi* säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

30 §

Ilmoittaminen kunnan viranomaisille

Jos tartuntataudin leviämisen ehkäiseminen edellyttää kiireellisesti tässä laissa kunnan toteutettavaksi säädettyjä toimenpiteitä, ilmoitusvelvollisen on salassapitosäännösten estämättä saatettava asia kunnan tartuntataudeista vastaavan lääkärin tietoon. Ilmoitusvelvollisen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava myös epäilemästään tai toteamastaan juomaveden välityksellä leviävästä epidemiasta ja muusta elinympäristön mikrobien aiheuttamasta tai eläinten levittämästä tartunnasta kunnan terveydensuojeluviranomaiselle sekä elintarvikkeiden välityksellä leviävästä epidemiasta kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle.

31 §

Zoonoosien ja eläintautitapausten ilmoittaminen

Kunnan tartuntataudeista vastaavan lääkärin on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava kunnan eläinlääkintäviranomaiselle epäilemästään, toteamastaan tai tietoonsa tulleesta zoonoosista. Ilmoitus voi sisältää ihmisille tai

30 §

Ilmoittaminen hyvinvointialueen ja kunnan viranomaisille

Jos tartuntataudin leviämisen ehkäiseminen edellyttää kiireellisesti tässä laissa *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* toteutettavaksi säädettyjä toimenpiteitä, ilmoitusvelvollisen on salassapitosäännösten estämättä saatettava asia *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaavan lääkärin tietoon. Ilmoitusvelvollisen on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava myös epäilemästään tai toteamastaan juomaveden välityksellä leviävästä epidemiasta ja muusta elinympäristön mikrobien aiheuttamasta tartunnasta kunnan terveydensuojeluviranomaiselle, *eläimen* levittämästä tartunnasta *kuntaan virkasuhteessa olevalle eläinlääkärille* sekä elintarvikkeiden välityksellä leviävästä epidemiasta kunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle.

31 §

Zoonoosien ja eläintautitapausten ilmoittaminen

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin on salassapitosäännösten estämättä ilmoitettava *kuntaan virkasuhteessa olevalle eläinlääkärille* epäilemästään, toteamastaan tai tietoonsa tulleesta zoonoosista. Ilmoitus voi sisältää ihmisille tai

eläimille aiheutuvan vaaran torjumiseksi välttämättömät 29 §:ssä tarkoitetut henkilön tunnistetiedot sekä tartuntatautia ja sen tartuntatapaa koskevat tiedot.

Elinarvikelurvallisuusviraston on ilmoitettava epäillystä tai todetusta ihmisen terveyttä vaarantavasta eläintautitapauksesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen on ilmoitettava Elinarvikelurvallisuusvirastolle epäillystä tai todetusta ihmisen terveyttä vaarantavasta vakavasta zoonoosista.

32 §

Tartuntatautirekisteri

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin on tehtävä esityksiä tietojen korjaamisesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle sairaanhoitopiirin kuntayhtymän alueelle rekisteröidyistä tautitapauksista laboratorista ja hoitavasta terveydenhuollon toimintayksiköstä hankkimiensa tietojen perusteella. *Tiedon korjaamisesta säädetään henkilötietolain (523/1999) 29 §:ssä.*

Tietojen käsittelyn perusteen ja tarpeen arvioinnista säädetään henkilötietolain 12 §:n 2 momentissa.

36 §

Hoitoon liittyvien infektioiden rekisterit

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ylläpitää alueellista hoitoon liittyvien infektioiden rekisteriä niiden seuranta ja torjunta varten. Rekisteriin talletetaan tunnistetietoina 29 §:ssä tarkoitetut tiedot. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymällä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta alueensa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksiköistä asiakasta tai potilasta koskevat

eläimille aiheutuvan vaaran torjumiseksi välttämättömät 29 §:ssä tarkoitetut henkilön tunnistetiedot sekä tartuntatautia ja sen tartuntatapaa koskevat tiedot.

Ruokaviraston on ilmoitettava epäillystä tai todetusta ihmisen terveyttä vaarantavasta eläintautitapauksesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen on ilmoitettava Ruokavirastolle epäillystä tai todetusta ihmisen terveyttä vaarantavasta vakavasta zoonoosista.

32 §

Tartuntatautirekisteri

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin on tehtävä esityksiä tietojen korjaamisesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle hyvinvointialueelle tai HUS-yhtymän alueelle rekisteröidyistä tautitapauksista laboratorista ja hoitavasta terveydenhuollon toimintayksiköstä hankkimiensa tietojen perusteella.

(kumotaan)

36 §

Hoitoon liittyvien infektioiden rekisterit

Hyvinvointialue ja HUS-yhtymä voi ylläpitää hoitoon liittyvien infektioiden rekisteriä niiden seuranta ja torjunta varten. Rekisteriin talletetaan tunnistetietoina 29 §:ssä tarkoitetut tiedot. Hyvinvointialueella tai HUS-yhtymällä on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä ja korvauksetta alueensa terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksiköistä asiakasta tai potilasta koskevat tiedot hoitoon

tiedot hoitoon liittyvien infektioiden diagnooseista ja aiheuttajista sekä tartunnan kulkuun vaikuttaneista riskitekijöistä ja toimenpiteistä. Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä voi täydentää tietoja väestötietojärjestelmästä tiedoilla potilaan asuinkunnasta ja -paikasta sekä mahdollisesta kuolemasta. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja sosiaali- ja terveysministeriön on annettava salassapitosäännösten estämättä tiedot Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkärille harvinaisesta ja vakavasta hoitoon liittyvien infektioiden ja mikrobilääkkeille erityisen vastustuskykyisten mikrobien epidemiasta ja epidemiaepäilyistä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus on ilmoitettava Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkeaineen epäillään aiheuttavan tartuntoja. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston sekä aluehallintoviraston on ilmoitettava Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan terveydenhuollon laitteen tai tarvikkeen epäillään aiheuttavan tartuntoja.

37 §

Lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajien rekisteri

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä ylläpitää alueellista rekisteriä lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajista näiden mikrobien esiintymisen seuraamiseksi ja niiden leviämisen ehkäisemiseksi sekä rekisteriin merkittyjen henkilöiden oman hoidon tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi.

39 §

Tapauskohtaiset rekisterit

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, sairaanhoitopiirin kuntayhtymä tai kunta voi perustaa tautitapaukseen tai rajoitettuun väestön ter-

liittyvien infektioiden diagnooseista ja aiheuttajista sekä tartunnan kulkuun vaikuttaneista riskitekijöistä ja toimenpiteistä. *Hyvinvointialue tai HUS-yhtymä* voi täydentää tietoja väestötietojärjestelmästä tiedoilla potilaan asuinkunnasta ja -paikasta sekä mahdollisesta kuolemasta.

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen ja sosiaali- ja terveysministeriön on annettava salassapitosäännösten estämättä tiedot Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle ja *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaavalle lääkärille harvinaisesta ja vakavasta hoitoon liittyvien infektioiden ja mikrobilääkkeille erityisen vastustuskykyisten mikrobien aiheuttamasta epidemiasta ja epidemiaepäilyistä. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus on ilmoitettava Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan lääkeaineen epäillään aiheuttavan tartuntoja. *Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus* sekä aluehallintoviraston on ilmoitettava Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle saamastaan tiedosta, jonka mukaan *lääkinnällisen* laitteen epäillään aiheuttavan tartuntoja.

37 §

Lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajien rekisteri

Hyvinvointialue ja HUS-yhtymä ylläpitävä alueellista rekisteriä lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajista näiden mikrobien esiintymisen seuraamiseksi ja niiden leviämisen ehkäisemiseksi sekä rekisteriin merkittyjen henkilöiden oman hoidon tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi.

39 §

Tapauskohtaiset rekisterit

Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, *hyvinvointialue, HUS-yhtymä, sosiaali- ja terveysministeriön toimintayksikkö ja terveydenhuollon toimintayk-*

veyttä uhkaavaan epidemiaan liittyvän henkilörekisterin yleisvaarallisen tai valvottavan tartuntataudin taikka muun tartuntataudin jäljitystä varten tai mikrobikantajuuden ja perustellusti altistuneiksi epäiltyjen seurantaa varten, jos se on välttämätöntä sairastuneiden hoidon järjestämiseksi kiireellisesti ja taudin leviämisen ehkäisemiseksi. Rekisteriin voidaan tallettaa tietoja sairastuneista sekä tartunnalle perustellusti altistuneiksi epäillyistä henkilöistä siten kuin 29 §:ssä säädetään.

sikkö voi perustaa tautitapaukseen tai rajoitettuun väestön terveyttä uhkaavaan epidemiaan liittyvän henkilörekisterin yleisvaarallisen tai valvottavan tartuntataudin taikka muun tartuntataudin jäljitystä varten tai mikrobikantajuuden ja perustellusti altistuneiksi epäiltyjen seurantaa varten, jos se on välttämätöntä sairastuneiden hoidon järjestämiseksi kiireellisesti ja taudin leviämisen ehkäisemiseksi. Rekisteriin voidaan tallettaa tietoja sairastuneista sekä tartunnalle perustellusti altistuneiksi epäillyistä henkilöistä siten 29 §:n mukaisesti.

40 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Edellä 32, 33, 36, 37 ja 39 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin talletetut henkilötiedot on pidettävä salassa. Terveystietojen ja hyvinvoinnin laitos voi kuitenkin salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä ja tapauskohtaisesta rekisteristä aluehallintoviraston tartuntatautien valvonnasta vastaavalle lääkäriin sekä sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän ja kunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkäriin asianomaisen aluehallintoviraston, sairaanhoitopiiriin kuntayhtymän tai kunnan aluetta koskevia tietoja siinä laajuudessa kuin se on tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä.

Sairanhoitopiiriin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 1 momentin nojalla valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä saamia tietoja kunnan tartuntataudeista vastaavalle lääkäriin siinä laajuudessa kuin se on kunnan tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä, veripalvelulain (197/2005) 2 §:ssä tarkoitettulle veripalvelulaitokselle tai verikeskukselle siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä veren välityksellä leviävän tartunnan ehkäisemiseksi sekä kudos- ja elinsiirtoja toteuttavalle terveydenhuollon toimintayksikölle siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä siirrännäisen

40 §

Tietojen luovuttaminen rekistereistä

Edellä 32, 33, 36, 37 ja 39 §:ssä tarkoitettuihin rekistereihin talletetut henkilötiedot on pidettävä salassa. Terveystietojen ja hyvinvoinnin laitos voi kuitenkin salassapitosäännösten estämättä luovuttaa valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä ja tapauskohtaisesta rekisteristä aluehallintoviraston tartuntataudeista vastaavalle lääkäriin, hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavalle lääkäriin asianomaisen aluehallintoviraston, hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän aluetta koskevia tietoja siinä laajuudessa kuin se on tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä.

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa 1 momentin nojalla valtakunnallisesta tartuntatautirekisteristä saamia tietoja veripalvelulain (197/2005) 2 §:n 2 kohdassa tarkoitettulle veripalvelulaitokselle tai 3 kohdassa tarkoitettulle verikeskukselle siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä veren välityksellä leviävän tartunnan ehkäisemiseksi sekä kudos- ja elinsiirtoja toteuttavalle terveydenhuollon toimintayksikölle siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä siirrännäisen välityksellä leviävän tartunnan ehkäisemiseksi.

välityksellä leviävän tartunnan ehkäisemiseksi.

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajien rekisteristä saamiaan henkilöä koskevia tietoja myös toiselle terveydenhuollon toimintayksikölle sekä henkilöä hoitavalle terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksikölle siinä laajuudessa kuin se on tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi ja henkilön tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi välttämätöntä.

43 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin 29 §:ssä tarkoitettua tartuntatauti-ilmoituksen sisällöstä sekä mikrobikantojen ja näytteiden liittämistä ilmoitukseen, 33 §:n mukaisista otosseurannalla seurattavista taudeista ja oireyhtymistä, 36 §:ssä tarkoitetuista hoitoon liittyvistä infektioista sekä 38 §:ssä tarkoitettua yhdistämisaikavälistä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään 28 §:ssä tarkoitettujen muiden tartuntatauti-ilmoitettavien mikrobilöydökset ja mikrobien lääkeherkkyydet, 30 ja 31 §:ssä tarkoitettujen kunnan eläinlääkintäviranomaiselle ilmoitettavat taudit ja 37 §:ssä tarkoitettujen lääkkeille erittäin vastustuskykyiset mikrobit.

44 §

Kansallinen rokotusohjelma

Kunnan on järjestettävä kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset. Rokotukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi salassapitosäännösten estämättä luovuttaa lääkkeille erittäin vastustuskykyisten mikrobien kantajien rekisteristä saamiaan henkilöä koskevia tietoja myös toiselle terveydenhuollon toimintayksikölle sekä henkilöä hoitavalle terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksikölle siinä laajuudessa kuin se on tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi ja henkilön tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi välttämätöntä.

43 §

Asetuksenantovaltuus

Valtioneuvoston asetuksella *annetaan tarkemmat säännökset* 29 §:ssä tarkoitettua tartuntatauti-ilmoituksen sisällöstä sekä mikrobikantojen ja näytteiden liittämistä ilmoitukseen, 33 §:n mukaisista otosseurannalla seurattavista taudeista ja oireyhtymistä, 36 §:ssä tarkoitetuista hoitoon liittyvistä infektioista sekä 38 §:ssä tarkoitettua yhdistämisaikavälistä. Valtioneuvoston asetuksella säädetään *poikkeuksista* 28 §:ssä tarkoitettua tartuntatauti-ilmoituksen tekemisestä, mainitussa pykälässä tarkoitettujen muiden tartuntatauti-ilmoitettavien mikrobilöydökset ja mikrobien lääkeherkkyydet, 30 ja 31 §:ssä tarkoitettua kuntaan virkasuhteessa olevalle eläinlääkärille ilmoitettavat taudit ja 37 §:ssä tarkoitettujen lääkkeille erittäin vastustuskykyiset mikrobit.

44 §

Kansallinen rokotusohjelma

Hyvinvointialueen on järjestettävä kansallisen rokotusohjelman mukaiset rokotukset. Rokotukseen osallistuminen on vapaaehtoista.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

45 §

Muut vapaaehtoiset rokotukset

Kunnan on järjestettävä valtioneuvoston päättämät yleiset vapaaehtoiset rokotukset ja sellaiset lääkärin määräyksen perusteella tartuntatautien ehkäisyyn käytettävät rokotukset, jotka eivät kuulu 44 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen rokotusohjelmaan.

45 §

Muut vapaaehtoiset rokotukset

Hyvinvointialueen on järjestettävä valtioneuvoston päättämät yleiset vapaaehtoiset rokotukset ja sellaiset lääkärin määräyksen perusteella tartuntatautien ehkäisyyn käytettävät rokotukset, jotka eivät kuulu 44 §:ssä tarkoitettuun kansalliseen rokotusohjelmaan.

47 §

Pakollinen rokotus

Kunnan on järjestettävä 1 momentissa tarkoitettu pakollinen rokotus.

47 §

Pakollinen rokotus

Hyvinvointialueen on järjestettävä 1 momentissa tarkoitettu pakollinen rokotus.

49 §

Yleinen rokotus työterveyshuollossa sekä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksiköissä

49 §

Yleinen rokotus työterveyshuollossa sekä terveydenhuollon ja sosiaalihuollon toimintayksiköissä

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut rokotukset on sovitettava yhteen kunnan toteuttaman rokotustoiminnan kanssa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut rokotukset on sovitettava yhteen hyvinvointialueen toteuttaman rokotustoiminnan kanssa.

56 §

Terveydentilan selvitys salmonellatartunnasta työtehtävää varten

Ennen kuin työntekijä on esittänyt 1 momentissa tarkoitetun salmonellatartuntaa koskevan selvityksen, hän ei saa toimia:

1) elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitetussa elintarvikehuoneistossa tehtävässä, jossa hän käsittelee pakkaamattomia kuumentamattomina tarjoiltavia elintarvikkeita;

56 §

Terveydentilan selvitys salmonellatartunnasta työtehtävää varten

Ennen kuin työntekijä on esittänyt 1 momentissa tarkoitetun salmonellatartuntaa koskevan selvityksen, hän ei saa toimia:

1) elintarvikelaissa (297/2021) tarkoitetussa elintarvikehuoneistossa tehtävässä, jossa hän käsittelee pakkaamattomia kuumentamattomina tarjoiltavia elintarvikkeita;

57 §

Työstä, varhaiskasvatuksesta ja oppilaitoksesta poissaolosta päättäminen

Jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämistä ei voida estää muilla toimenpiteillä, virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen tautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön työstä, varhaiskasvatuksesta tai oppilaitoksesta poissaolosta yhtäjaksoisesti yhteensä enintään kahden kuukauden ajaksi. Päätös työstä, varhaiskasvatuksesta tai oppilaitoksesta poissaolosta on välittömästi kumottava, kun asianomainen ei ole enää tartuntavaarallinen.

Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää 1 momentissa säädettyä aikaa jatkettavaksi enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos edellytykset ovat edelleen olemassa.

58 §

Laajaan tartunnanvaaraan liittyvät toimenpiteet

Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. *Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset silloin, kun ne ovat tarpeen usean kunnan alueella.*

57 §

Työstä, varhaiskasvatuksesta ja oppilaitoksesta poissaolosta päättäminen

Jos yleisvaarallisen tartuntataudin leviämistä ei voida estää muilla toimenpiteillä, virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen tautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön työstä, varhaiskasvatuksesta tai oppilaitoksesta poissaolosta yhtäjaksoisesti yhteensä enintään kahden kuukauden ajaksi. Päätös on välittömästi kumottava, kun asianomainen ei ole enää tartuntavaarallinen.

Virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää 1 momentissa säädettyä aikaa jatkettavaksi enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos edellytykset ovat edelleen olemassa.

58 §

Laajaan tartunnanvaaraan liittyvät toimenpiteet

Kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, *hyvinvointialueen* tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi ensisijaisesti päättää toimialueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä. *Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset.* Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. *Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanaikaisesti voi-*

Jos muu kuin 1 momentissa tarkoitettu tartuntatauti aiheuttaa laajaa tartunnan vaaraa, kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin ja aluehallintovirasto voivat alueellaan päättää oppilaitosten ja päiväkotien sulkemisesta, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen ehkäisemiseksi.

massa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.

Jos muu kuin 1 momentissa tarkoitettu tartuntatauti aiheuttaa laajaa tartunnan vaaraa, *hyvinvointialueen* tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin voi alueellaan ensisijaisesti päättää oppilaitosten ja päiväkotien sulkemisesta, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen ehkäisemiseksi. *Aluehallintovirasto voi tehdä alueellaan vastaavat päätökset. Hyvinvointialueen toimielimen tekemässä samanlaisesti voimassa olevassa päätöksessä asetetut velvoitteet täydentävät hyvinvointialueella voimassa olevia aluehallintoviraston päätöksellä asetettuja velvoitteita.*

59 §

Tilojen ja tuotteiden puhdistus ja tavaran hävittäminen

Kun tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää toimeenpantavaksi puhdistuksia ja desinfiointeja. Jos puhdistus tai desinfiointi esineen arvo huomioon ottaen tulee suhteettoman kalliiksi, voidaan tehdä päätös esineen hävittämisestä.

60 §

Karanteeni

Jos yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen vaara on ilmeinen eikä taudin leviämistä voida muulla tavoin estää, virkasuhteinen kunnan tartuntataudeista vastaava lääkäri tai virkasuhteinen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää henkilön karanteenista enin-

59 §

Tilojen ja tuotteiden puhdistus ja tavaran hävittäminen

Kun tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää toimeenpantavaksi puhdistuksia ja *desinfiointeja*. Jos puhdistus tai desinfiointi esineen arvo huomioon ottaen tulee suhteettoman kalliiksi, voidaan tehdä päätös esineen hävittämisestä.

60 §

Karanteeni

Jos yleisvaarallisen tartuntataudin tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen vaara on ilmeinen eikä taudin leviämistä voida muulla tavoin estää, virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää henkilön karanteenista enintään yhden kuukauden ajaksi. Päätös karanteenista voidaan

tään yhden kuukauden ajaksi. Päätös karanteenista voidaan tehdä henkilölle, jonka on todettu tai perustellusti epäilty altistuneen yleisvaaralliselle tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillylle tartuntataudille.

Virkasuhteinen kunnan tartuntataudeista vastaava lääkäri tai virkasuhteinen sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen karanteenista myös 1 momentissa tarkoitetun henkilön tahdosta riippumatta.

61 §

Tavaran karanteeni

Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen matkatavaran, kontin tai muun tavaran karanteenista enintään kahdeksi kuukaudeksi, jos yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen vaara on ilmeinen eikä sitä voida tavaran puhdistuksella tai desinfioinnilla tai muilla toimenpiteillä estää.

62 §

Karanteenin jatkaminen ja lopettaminen

Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen henkilön karanteenin jatkamisesta enintään kuukaudella ja tavaran karanteenin jatkamisesta enintään kolmella kuukaudella, jos 60 tai 61 §:n mukaiset edellytykset ovat edelleen olemassa. Karanteeni on lopetettava heti, kun 60 tai 61 §:n mukaisia edellytyksiä ei enää ole. Karanteenin lopettamisesta päättää virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

tehdä henkilölle, jonka on todettu tai perustellusti epäilty altistuneen yleisvaaralliselle tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillylle tartuntataudille.

Virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen karanteenista myös 1 momentissa tarkoitetun henkilön tahdosta riippumatta.

61 §

Tavaran karanteeni

Virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen matkatavaran, kontin tai muun tavaran karanteenista enintään kahdeksi kuukaudeksi, jos yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen vaara on ilmeinen eikä sitä voida tavaran puhdistuksella tai desinfioinnilla tai muilla toimenpiteillä estää.

62 §

Karanteenin jatkaminen ja lopettaminen

Virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen henkilön karanteenin jatkamisesta enintään kuukaudella ja tavaran karanteenin jatkamisesta enintään kolmella kuukaudella, jos 60 tai 61 §:n mukaiset edellytykset ovat edelleen olemassa.

Karanteeni on lopetettava heti, kun 60 tai 61 §:n mukaisia edellytyksiä ei enää ole. Karanteenin lopettamisesta päättää virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri.

63 §

Eristäminen

Kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän virkasuhteinen tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää yleisvaaralliseen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäiltyyn tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön eristämisestä enintään kahden kuukauden ajaksi, jos taudin leviämisen vaara on ilmeinen ja jos taudin leviämistä ei voida estää muilla toimenpiteillä. Päätöksen tehneen lääkärin on annettava eristettävälle henkilölle ja häntä hoitaville työntekijöille tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi välttämättömät ohjeet.

Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen eristämisestä myös 1 momentissa tarkoitetun henkilön tahdosta riippumatta.

63 §

Eristäminen

Virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää yleisvaaralliseen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäiltyyn tartuntatautiin sairastuneen tai sairastuneeksi perustellusti epäillyn henkilön eristämisestä enintään kahden kuukauden ajaksi, jos taudin leviämisen vaara on ilmeinen ja taudin leviämistä ei voida estää muilla toimenpiteillä. Päätöksen tehneen lääkärin on annettava eristettävälle henkilölle ja häntä hoitaville työntekijöille tartunnan leviämisen ehkäisemiseksi välttämättömät ohjeet.

Virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri voi tehdä päätöksen eristämisestä myös 1 momentissa tarkoitetun henkilön tahdosta riippumatta.

64 §

Välttämättömän sairaanhoidon toteuttaminen eristämisen aikana

Tahdosta riippumattoman hoidon antamisesta päättää virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

64 §

Välttämättömän sairaanhoidon toteuttaminen eristämisen aikana

Tahdosta riippumattoman hoidon antamisesta päättää virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri.

65 §

Lääkityksen antaminen vastustuksesta huolimatta eristämisen aikana

Päätöksen lääkityksen antamisesta vastustuksesta huolimatta tekee virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

65 §

Lääkityksen antaminen vastustuksesta huolimatta eristämisen aikana

Päätöksen lääkityksen antamisesta vastustuksesta huolimatta tekee virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri.

66 §

Eristämisen jatkaminen ja lopettaminen

Virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää henkilön eristämisen jatkamisesta enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos edellytykset ovat edelleen olemassa. Eristäminen on lopetettava heti, kun 63 §:n mukaisia edellytyksiä ei enää ole. Eristämisen lopettamisesta päättää virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

67 §

Karanteeni ja eristäminen ulkopuolelta lukittavassa tilassa

Päätöksen oven ulkopuolelta lukitsemisesta tekee virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

68 §

Olosuhteet karanteenin ja eristämisen aikana

Karanteeni ja eristäminen toteutetaan ensisijaisesti yhteisymmärryksessä henkilön kanssa tämän asunnossa, terveydenhuollon toimintayksikössä, ympärivuorokautisia asumispalveluja tarjoavassa sosiaalihuollon toimintayksikössä, perhekodissa, turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksessa tai muussa karanteeni- tai eristämispäätöksen tekijän hyväksymässä ja osoittamassa paikassa, jossa sairastuneen tarvitsema hoito voidaan varmistaa. Jos karanteeni- tai eristämispäätös tehdään henkilön tahdosta riippumatta, karanteeni tai eristäminen toteutetaan terveydenhuollon toimintayksikössä, ympärivuorokautisia asumispalveluja tarjoavassa sosiaalihuollon toimintayksikössä, perhekodissa tai

66 §

Eristämisen jatkaminen ja lopettaminen

Virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri voi päättää henkilön eristämisen jatkamisesta enintään kuudella kuukaudella kerrallaan, jos edellytykset ovat edelleen olemassa.

Eristäminen on lopetettava heti, kun 63 §:n mukaisia edellytyksiä ei enää ole. Eristämisen lopettamisesta päättää virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

67 §

Karanteeni ja eristäminen ulkopuolelta lukittavassa tilassa

Päätöksen oven ulkopuolelta lukitsemisesta tekee virkasuhteinen hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

68 §

Olosuhteet karanteenin ja eristämisen aikana

Karanteeni ja eristäminen toteutetaan ensisijaisesti yhteisymmärryksessä henkilön kanssa tämän asunnossa, terveydenhuollon toimintayksikössä, ympärivuorokautisia asumispalveluja tarjoavassa sosiaalihuollon toimintayksikössä, perhekodissa, turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksessa tai muussa karanteeni- tai eristämispäätöksen tekijän hyväksymässä ja osoittamassa paikassa, jossa sairastuneen tarvitsema hoito voidaan varmistaa. Jos karanteeni- tai eristämispäätös tehdään henkilön tahdosta riippumatta, karanteeni tai eristäminen toteutetaan terveydenhuollon toimintayksikössä, ympärivuorokautisia asumispalveluja tarjoavassa sosiaalihuollon toimintayksikössä, perhekodissa tai

turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksessa. Kunnan on tarvittaessa järjestettävä karanteeniin tai eristykseen määrätylle asianmukainen karanteeni- tai eristämisaikapaikka ja huolehdittava myös karanteeniin tai eristykseen määrätyn ruokahuollosta.

Kunnan ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän on huolehdittava, että käytettävissä on riittävä määrä karanteeniin ja eristämiseen sopivia tiloja ja tarvittavia suojavälineitä.

69 §

Tapaamisen rajoittaminen karanteenin ja eristämisen aikana

Päätöksen tapaamisoikeuden rajoittamisesta tekee virkasuhteinen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri.

70 §

Kiireellinen päätös rajoitetoimenpiteestä

Muu kuin 60–67 tai 69 §:ssä tarkoitettu julkisessa terveydenhuollossa toimiva laillistettu lääkäri voi kiireellisessä tapauksessa päättää henkilön tai tavaran karanteenista taikka henkilön eristämisestä tai päättää välttämättömän sairaanhoidon toteuttamisesta, lääkityksen antamisesta henkilön vastustuksesta huolimatta tai tapaamisen rajoittamisesta enintään kolmeksi päiväksi, jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi ja jos hän suorittamansa tutkimuksen perusteella toteaa, että päätöksen tekemisen edellytykset ovat olemassa. Päätös on saatettava niin pian kuin olosuhteet sallivat kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän virkasuhteisen tartuntataudeista vastaavan lääkärin vahvistettavaksi.

turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskuksessa. *Hyvinvointialueen* tai *HUS-yhtymän* on tarvittaessa järjestettävä karanteeniin tai eristykseen määrätylle asianmukainen karanteeni- tai eristämisaikapaikka ja huolehdittava myös karanteeniin tai eristykseen määrätyn ruokahuollosta.

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän on huolehdittava, että käytettävissä on riittävä määrä karanteeniin ja eristämiseen sopivia tiloja ja tarvittavia suojavälineitä.

69 §

Tapaamisen rajoittaminen karanteenin ja eristämisen aikana

Päätöksen tapaamisoikeuden rajoittamisesta tekee virkasuhteinen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri.

70 §

Kiireellinen päätös rajoitetoimenpiteestä

Muu kuin 60—67 tai 69 §:ssä tarkoitettu julkisessa terveydenhuollossa toimiva laillistettu lääkäri voi kiireellisessä tapauksessa päättää henkilön tai tavaran karanteenista taikka henkilön eristämisestä tai päättää välttämättömän sairaanhoidon toteuttamisesta, lääkityksen antamisesta henkilön vastustuksesta huolimatta tai tapaamisen rajoittamisesta enintään kolmeksi päiväksi, jos se on välttämätöntä tartuntataudin leviämisen estämiseksi ja jos hän suorittamansa tutkimuksen perusteella toteaa, että päätöksen tekemisen edellytykset ovat olemassa. Päätös on saatettava niin pian kuin olosuhteet sallivat *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* virkasuhteisen tartuntataudeista vastaavan lääkärin vahvistettavaksi.

71 §

Äkillinen vakava terveysvaara

Jos pikaiset toimenpiteet ovat tarpeen yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi, sosiaali- ja terveysministeriö sekä aluehallintovirasto ja kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin toimialueellaan voivat tehdä niitä koskevat välttämättömät 60, 61 ja 63 §:n mukaiset päätökset virkasuhteisen kunnan tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin sijasta.

78 §

Valtionosuus

Kunnan tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annettua lakia (733/1992) sekä kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annettua lakia (1704/2009), jollei lailla toisin säädetä.

79 §

Valtion osallistuminen erityisiin kustannuksiin

Valtio voi osallistua tartuntatautien torjunnassa tarvittavan valmiuden ylläpitämisen ja terveydenhuollon erityistilanteiden hoidon kustannuksiin siten kuin terveydenhuoltolain 38 §:ssä säädetään.

80 §

Asiakasmaksut

Tartuntatautien torjunnasta, tutkimuksesta, hoidosta ja lääkkeitä kunnallisessa terveydenhuollossa perittävistä maksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992).

71 §

Äkillinen vakava terveysvaara

Jos pikaiset toimenpiteet ovat tarpeen yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi, sosiaali- ja terveysministeriö, aluehallintovirasto ja *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin toimialueellaan voivat tehdä niitä koskevat välttämättömät 60, 61 ja 63 §:n mukaiset päätökset virkasuhteisen *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaavan lääkärin sijasta.

78 §

Valtion rahoitus hyvinvointialueille

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän tämän lain nojalla järjestämään toimintaan sovelletaan *hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lakia (617/2021)*, jollei lailla toisin säädetä.

79 §

Valtion osallistuminen erityisiin kustannuksiin

Valtion *osallistumisesta* tartuntatautien torjunnassa tarvittavan valmiuden ylläpitämisen ja terveydenhuollon erityistilanteiden hoidon kustannuksiin *säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain 52 §:ssä.*

80 §

Asiakasmaksut

Tartuntatautien torjunnasta, tutkimuksesta, hoidosta ja lääkkeitä *hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän* terveydenhuollossa perittävistä

maksuista säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetussa laissa (734/1992).

81 §

Rokotteiden maksuttomuus

Kunta ja valtioneuvoston 49 §:n nojalla päättämät rokotuksen järjestäjät saavat 44 §:n 1 momentin, 45 §:n 1 momentin ja 47 §:n mukaisesti rokotuksiin käytettävät rokotteet maksutta. Valtio vastaa aiheutuneista kustannuksista.

83 §

Kunnan korvausvelvollisuus

Omistajalla on oikeus saada kunnalta korvaus esineestä, joka tartuntataudin leviämisen estämiseksi on viranomaisten määräyksestä hävitetty tai käsitelty siten, että se on pilaantunut tai vahingoittunut. Korvauksena suoritetaan esineen arvo tai arvonalennus.

Korvausta ei suoriteta esineestä, jonka arvo on vähäinen, ellei tähän ole erityisen painavaa syytä.

Edellä 82 §:ssä tarkoitettulla henkilöllä on oikeus saada kunnalta korvaus hänelle aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta, jos hän ei ole kyennyt sitä välttämään toimenpitein, joita häneltä on voitu kohtuudella edellyttää, ja jota ei korvata mainitun pykälän nojalla.

89 §

Virka-apu

Jos Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, aluehallintovirasto, tartuntatautien torjunnasta vastaava kunnan toimielin, kunnan tartuntataudeista vastaava lääkäri tai sairaanhoitopiirin kuntayhtymän tartuntataudeista vastaava lääkäri toteaa, että yleisvaarallisen tai yleis-

81 §

Rokotteiden maksuttomuus

Hyvinvointialue, HUS-yhtymä ja valtioneuvoston 49 §:n nojalla päättämät rokotuksen järjestäjät saavat 44 §:n 1 momentin, 45 §:n 1 momentin ja 47 §:n mukaisesti rokotuksiin käytettävät rokotteet maksutta. Valtio vastaa aiheutuneista kustannuksista.

83 §

Hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän korvausvelvollisuus

Omistajalla on oikeus saada *hyvinvointialueelta tai HUS-yhtymältä* korvaus esineestä, joka tartuntataudin leviämisen estämiseksi on viranomaisten määräyksestä hävitetty tai käsitelty siten, että se on pilaantunut tai vahingoittunut. Korvauksena suoritetaan esineen arvo tai arvonalennus.

Korvausta ei suoriteta esineestä, jonka arvo on vähäinen, ellei tähän ole erityisen painavaa syytä.

Edellä 82 §:ssä tarkoitettulla henkilöllä on oikeus saada *hyvinvointialueelta tai HUS-yhtymältä* korvaus hänelle aiheutuneesta taloudellisesta vahingosta, jos hän ei ole kyennyt sitä välttämään toimenpitein, joita häneltä on voitu kohtuudella edellyttää, ja jota ei korvata mainitun pykälän nojalla.

89 §

Virka-apu

Jos Terveiden ja hyvinvoinnin laitos, aluehallintovirasto, tartuntatautien torjunnasta vastaava *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* toimielin taikka *hyvinvointialueen tai HUS-yhtymän* tartuntataudeista vastaava lääkäri toteaa, että yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi

Voimassa oleva laki

vaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämistä ei voida muulla tavoin estää, poliisin, pelastusviranomaisen, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen tai Tullin on annettava tämän pyynnöstä virka-apua. Virka-avun antamisen edellytyksenä on, että se ei vaaranna virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.

Ehdotus

perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämistä ei voida muulla tavoin estää, poliisin, pelastusviranomaisen, Puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen tai Tullin on annettava tämän pyynnöstä virka-apua. Virka-avun antamisen edellytyksenä on, että se ei vaaranna virka-apua antavalle viranomaiselle säädettyjen muiden tärkeiden tehtävien suorittamista.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*
